

POGAJANJA ZA REŠITEV VLADNE KRIZE BODO ŠE DOLGOTRAJNA

Colombov razgovor z delegacijama PSU in PSI je potekal v nekoliko bolj umirjenem ozračju

Zelo lakonične in splošne izjave vseh političnih predstavnikov
Berlinguer o pereh političnih in gospodarskih vprašanjih

RIM, 29. — Kandidat za sestavo vlade Colombo se je danes dopoldne sestal s socialdemokrati, popoldne s socialisti, nato pa z delegacijami svoje lastne stranke, kristanske demokracije. Po vseh teh razgovorih so predstavniki strank sicer dali daljše izjave, vendar načelno tako splošne, da je iz njih težko kaj konkretnega izlučiti.

Iz tega dejstva, kot tudi iz vesti, da se bodo pogajanja na dvostranski ravni zavlekla še nekaj časa, kot tudi iz dejstva, da se je prenehala ostra polemika med strankami levega centra, kaže, da prihaja do resnejšega poskusa obnove levega centra v bistvu v stari podobi. Morda gre sedaj za zadnjo, kako se umakniti na prvotni položaj, ali bolje, kako pozabiti na vse to, kar je bilo pred kratko in med krizo izrečeno.

Sedaj pa ne gre samo za to, da se, čim prej, vrnejo na politične odgovornosti, saj bi bila kaj odna kriza, ki bi se v bistvu

Tajnik PSI Mancini

Tajnik PSU Ferri

končala točno na istem stanju, kot se je začela.

Po razgovoru s socialistično delegacijo se je Colombo nekaj časa sestal z novinarji, ki so mu zastavili razna vprašanja.

Vprašanje: Gospod predsednik, lahko daste nekako čbaromatsko oceno po zaključku prve faze razgovorov s predstavniki levega centra? Kakšno je vreme, dobro?

Odgovor: Med razgovori, ki sem jih imel z raznimi delegacijami in torej z delegacijami treh strank levega centra (sedaj se bom še sestal z delegacijo svoje stranke) ni nič omogočilo, da sem neposredno spoznal ozračje in vprašanja, ki zanimajo posamezne stranke.

Lahko sem ugotovil odprskano, da se v vprašanih poglablje in da se ugotovi obseg pogovora in da se ugotovi, ali je to stabilna in ki bo ustrezala nujnim potrebam države. Iz tega zaključujem, da gre za dokaz dobre in konstruktivne volje. To delo je treba potrpežljivo nadaljevati.

Vprašanje: Sem prav razumel, da izhaja iz izjav sogovornikov, da je politična stabilnost pogoj za gospodarski napredek?

Odgovor: Da, prav gotovo gre za dve stvari — politična stabilnost in gospodarski napredek. In sta tesno povezani med sabo. Menim, da je to na splošno osovjesto. Ta stabilnost zastopajo posamezne stranke.

Vprašanje: Kakšen je vaš program prihodnjih dni? Mancini je odgovoril o novih sestankih.

Odgovor: Jutri bom sprejel delegacijo drugih strank in se bom posvetoval s tistimi strankami, ki mi pripadajo področju levega centra. Zvečer pa bom izdelal program prihodnjih dni.

Kandidat za sestavo vlade Colombo se je danes dopoldne v Montecitorio ob 10. uri sestal z delegacijami PSU, ki so sestavljali predstavniki stranke Tanassi, tajnik skupin senatorja Iannelli in senatori Orlandi. Razgovor je trajal dobre

Po razgovoru je tajnik PSU Ferri dejal novinarjem, da so obsežni in poglobljeni izmenjavi stališč, da so Colombo predložili tudi znano stališče njih stranke.

Predsednik stranke, ki je pridela na političnem razčiščenju. Povsem naravno so obravnavali tudi programsko vprašanje in to je politična razčiščenja, ki je predpogoji, da se lahko sestavi vlada

globljenim delom kandidata za sestavo vlade z drugimi strankami levega centra na osnovi tudi njih navodil. KD se je obvezala, da bo podpirala Colombo, da bo lahko pozitivno odgovoril na mandat in da bo lahko sestavil vlado na osnovi trdnosti in stabilne demokratične solidarnosti.

Namenstnik tajnika KPI Berlinguer je imel včeraj tiskovno konferenco na združenju tujega tiska, kjer je izjavil, da je današnja vladna kriza odraz splošne krize, ki traja že dalj časa. Izvor te krize izhaja že iz političnih volitev maja 1968, ko so komunisti napredovali in ko so močno napredovali levčarske sile. Sedaj pa je v osredju krize bolj umirjenimi vladnimi strankami in znotraj strank, pri čemer je bistveno vprašanje odnosa do delavskega gibanja in mesto, ki ga mora imeti v socialnem in političnem življenju.

V tej zvezi je namenstnik tajnika KPI dejal, da je zelo zanimivo, da so predsedniki republik ob leta 1948 do 1969 dali vedno zelo široke mandate za sestavo vlade, po socialističnem razkolu lanske pomladi pa so mandati zelo omejeni in točno določeni.

Berlinguer je dejal, da je prišlo tudi glede mednarodnih vprašanj v zadnjih dveh letih do novih težav in do zbijanja stališč komunistov s stališči določenih sil vladne koalicije. Tako je bilo na primer glede obsebe ameriške agresije v Kambodži, o vprašanjih Srednjega vzhoda, o evropski varnosti in o drugih vprašanjih.

Nove težnje napredujejo in vse to seveda povzroča divjo reakcijo konservativnih in reakcionarnih skupin, ki hočejo preprečiti demokratični in levi preokret ter ustvariti pogoje za preokret na desno celotne italijanske politike. Tu je izvor socialdemokratskega razkola in sedanje politike socialdemokratskih voditeljev.

Očitno hočejo igrati karto stalnega poslabšanja gospodarskega položaja in političnega ozračja. Dolgotrajna vladna kriza ima nekatere posledice tako gospodarskega kot političnega značaja, povzroča dolgotrajno paralizo parlamenta in ustvarja plodno tloris za reakcionarne avanture. Odgovorni za to sta PSU in skrajne levi v KD.

Glede stališča komunistične partije je Berlinguer dejal, da so mnemu, da sedanemu razdobju pred-

stavlja največjo nevarnost zmanjšanje produkcije, kar bi takoj prizadelo delavske dosežke, onemogočilo reševanje vprašanj italijanske družbe in povzročilo resno zaupanje v gospodarskem razvoju Italije. Zaradi tega se komunisti borijo za politiko proizvodnega napredka, ki pa seveda ne more biti politika objavljanja socialnih odnosov, ki so jih delavski boji v zadnjih časih razbili. Politika gospodarskega razvoja mora imeti za osnovno obrambo delavskih dosežkov, dosledno spoštovanje delavskih pogojev in pričetke reforme. Zaradi tega so komunisti za razvoj produktivnih investicij in proti restriktivnim kreditnim ukrepom, za take javne izdatke, ki so povezani z razvojem proizvodnje in izvajanja reforme.

Na političnem področju pa je KPI za dosledno in korektno delovanje demokratičnega sistema, kot je to predvideno v ustavi in kot to zahtevajo obstoječa resna vprašanja. Gre za polno spoštovanje lokalnih avtonomij.

Berlinguer je nato odgovarjal na vprašanja raznih novinarjev in je med drugim poudaril pomembnost mednarodne politike, ki se zgleduje na aktivno nevtralnost, za kar je kot primer navedel Jugoslavijo.

V petek se bo sestala vlada, ki bo prečula proračun za prihodnje finančno leto. Še pred tem se bo sestala medministrski odbor za gospodarstvo, na katerem bo minister za proračun poročal o letošnjem proračunu. Po zakonu mora vlada vsako leto predložiti proračun do 31. julija.

SOVJETSKO-ZAHODNONEMŠKI RAZGOVORI O NENAPADALNI POGODBI

Še ni soglasja med Moskvo in Bonnom o kočljivih vprašanjih Berlina in meja

Gromiko odvrca možnost, da bi v osnutek pogodbe vključili «nove elemente» - Nov napad demokrščanske opozicije na zahodnonemške pogajalce

MOSKVA, 29. — Težave obstajajo, vendar bi bilo zgrešeno govoriti o krizi pogajanj. To je ocena, ki jo dajejo v krogih zahodnonemške delegacije o razgovorih s Sovjeti za sklenitev nenapadalne pogodbe med ZRN in SZ. Težave zadevajo «nove elemente», ki bi jih hotel zahodnonemški zunanji minister Walter Scheel vnesti v osnutek pogodbe, ki je pripravil podtajnik Egon Bahr po razgovorih s sovjetskimi diplomati Gromikom.

Gre za problem «nekršljivosti» meja, ki so izšle iz druge svetovne vojne, kar bi bilo treba po mnenju borske vlade razumeti tako, da je še vedno dopustna možnost s temnimi sredstvi te meje spremeniti. Drugo kočljivo vprašanje je Berlin, glede katerega bi hotel zahodnonemška delegacija doseči od Sovjetov nekatera izboljšanja predvsem glede zvez z ZRN in prehodov med obema deloma mesta.

Na današnji plenarni seji obeh delegacij so govorili o vseh točkah osnutka pogodbe. Govorila sta

Scheel in Gromiko, ki sta potrdila stališča svojih vlad. O poteku zasiedanja ni kot običajno uradnih vest, zvedelo pa se je, da se je sovjetski zunanji minister kritično izrazil do zahodnonemških zahtev o razširitvi dokumenta Bahr. Gromiko je tudi odbil zahtevo, da bi v dokument vključili izjavo o pravici nemškega ljudstva do samoodločbe. Zaradi tega se bo morala borska vlada verjetno zadovoljiti z enostranskim izjavo o tem problemu, ki naj bi jo poslali moskovski vladi ob priliki podpisa pogodbe.

Ob robu pogajanj beležimo tudi srečanje ministra Scheela z veleposlaniki Velike Britanije, Francije in ZDA v Moskvi. Edini argument razgovora je bil menda Berlin, za katerega so tri veleposlanci skupaj s Sovjetsko zvezo odgovorne.

Demokratska opozicija v Zahodni Nemčiji nadaljuje medtem ostro polemiko proti pogajanjem s Sovjetsko zvezo. Bivši obrambni minister in predstavnik demokratske desnice Franc Josef Strauss je danes izjavil, da so postala sovjetsko - nemška pogajanja v Moskvi za borske in moskovske voditelje vprašanje prestiža. Po mnenju bivšega ministra si borska vlada sedaj ne more dovoliti ne-

IZRAELU GROZI VLADNA KRIZA?

Še nobenih sklepov izraelske vlade glede odgovora Rogersovim predlogom

Libija odobrila Naserjevo stališče - Demonstracije Palestincev v Jordaniji - ZAR osvobodila 80 Židov

TEL AVIV, 29. — Bo v Izraelu prišlo do vladne krize? To vprašanje si zastavljajo politični opazovalci glede na dejstvo, da je izraelska vlada razbila na dva tabora. Jabolko spora so Rogersovi predlogi za rešitev krize na Blžnjem vzhodu: osemnajst ministrov z Golda Meir na čelu je mnenja, da je treba predloge sprejeti, pa čeprav z nekaterimi pridržki, šest ministrov, ki pripada stranki «Gahal», pa odločno zavrača to možnost, češ da bi ameriška pobuda nikakor ne privedla do miru ter da bi bila velika napaka pristati na premirje z Arabci.

Tudi današnja seja vlade v Tel Avivu se je zaključila brez sklepov glede odgovora na Rogersove predloge. Pred začetkom seje se je Golda Meir z nekaterimi poslanci svoje stranke sestala z zastopniki «Gahala» in jih skušala prepričati, naj bi se na glasovanju o izraelskem odgovoru, ki bi moral biti pozitiven, vsaj vzdržali glasovanja, da bi se tako ognila vladna kriza. Poslanci «Gahala» pa vztrajajo na svojih stališčih: če bo

vih predlogov: zunanji minister Sahal Bussier je izjavil, da «Libija odobrava Naserjev sklep, da sprejme ameriški načrt». Minister je tudi poudaril, da ni načrt nič novega ter da v bistvu ponavlja resolucijo varnostnega sveta OZN.

Tudi Francija je pozitivno ocenila Rogersove predloge: na današnji vladni seji je predsednik republike Pompidou izrazil zadovoljstvo nad diplomatskimi prizadevanji ameriškega državnega sekretarja Rogersa.

Glasnik jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve je v Beogradu izjavil, da dajejo nove pobude za rešitev bližnjavzhodne krize upati v možnost mirne rešitve tega problema. Glasnik zunanje ministrstva SFRJ je poudaril, da sta za mirno rešitev spora potrebna umik izraelskih čet iz zasedenih ozemelj in spoštovanje zakonitih pravic arabskega ljudstva Palestine.

Medtem je tudi Libija odobrila egipčevsko stališče glede Rogersovega mirovnega pobude pa ostaja Palestinci. Polemika med njimi in arabskimi vladami, ki so pobudo sprejele, se je nekoliko zacetrila po večerajšnji začetni prečititvi dveh palestinskih radijskih oddaj iz Kaira, po drugi strani pa se palestinski voditelji zavedajo, da jim je potrebna pomoč arabskih držav in zato si vsaj delno prizadevajo rešiti spor z diplomatskimi sredstvi. Tako je na primer predstavnik najvažnejše palestinske odnemiške organizacije Al Fatah dospel danes v Kairo, da bi se z egipčevskimi voditelji pogovoril o novem razvoju krize na Blžnjem vzhodu. Delegacije palestinskih organizacij so v teh dneh tudi v drugih arabskih prestolnicah.

Mimo teh diplomatskih poskusov pa beležimo danes tudi nekatere demonstracije, ki so jih Palestinci priredili proti Rogersovemu načrtu. Kakih sedem tisoč oseb se je udeležilo protesta v Zarki, kakih 20 kilometrov od Ammanu, podobna demonstracija pa je bila tudi v Bagdadu. Centralni komite palestinskega odnemiškega organizacija je za jutri prihodnje izjavil, da je bil tudi v Bagdadu. Centralni komite palestinskega odnemiškega organizacija je za jutri prihodnje izjavil, da je bil tudi v Bagdadu. Centralni komite palestinskega odnemiškega organizacija je za jutri prihodnje izjavil, da je bil tudi v Bagdadu.

COLOMBO, 29. — Celjensko ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da je Celjon prekinil diplomatske odnose z Izraelom. Sklep, ki je že stopil v veljavo, so sporočili izraelskemu odpravniku poslov Navonu s priporočilom, naj «sprži primirne ukrepe». V teh dneh se mudijo v Celjonu predstavniki palestinske odnemiške organizacije Al Fatah.

Stavka podzemne železnice v Madridu

MADRID, 29. — Privikati po državljanski vojni je podzemna železnica v Madridu dočela ustavljena zaradi stavke vsega osebja, ki zahteva zvišanje plač. Stavka vseh 3.800 zaposlenih in je zaradi stavke prišlo do resnega zastoja v prometu, saj podzemna železnica prepelje dnevno po milijon in pol potnikov.

Poveljni policije Eduardo Blanco je zagrozil stavkajočim s takojšnjo mobilizacijo, če ne bodo prenehali s stavko, češ da gre za resen napad na javni red.

INTERVJU GENERALNEGA TAJNIKA CGIL

Luciano Lama nasprotuje «sindikalnemu premirju»

Vendar povezuje razvoj proizvodnje s sindikalno akcijo in reformami

RIM, 29. — Generalni tajnik CGIL Luciano Lama je dal intervju tedniku «l'Unita», v katerem je dejal, da se CGIL ne strinja s «sindikalnemu premirjem», ki bi pomenilo prekinitev borbe. Istočasno pa je tudi podprl, da sindikati še zdaleč niso indiferentni glede vprašanj proizvodnega razvoja in menijo, da jih mora upoštevati sindikalna politika. Dejal je tudi, da obstaja očitna logika, ki povezuje politično reform in sindikalno akcijo in da bi sindikalno premirje povzročilo nepremisljiv prepad med sindikati in delavci.

Glede sindikalne enotnosti je Lama dejal, da obstajajo nedvomni novi dogodki. Ni mogoče zanikati, da je prišlo do kongresa FIOM, ki predstavlja za sindikalno gibanje novo stvarnost, o kateri je potreben razmislek. Glede sistema, v katerem deluje sindikat, je Lama dejal, da «sindikat ne more biti v opozit in da vsak sindikat v določenem smislu oporeka». Sindikat noče predložiti novega modela sistema, ki bi ga predlagal delavec, saj je to naloga strank, ki obravnavajo ideološka vprašanja. Glede sistema je zaključil Lama, da sindikat ne predlaga drugačnega, niti obstoječega ne sprejema takšnega, kot je. Sistem je stvarnost, v kateri sindikat deluje.

Položaj Italijanov v Libiji

TRIPOLIS, 29. — Danes so sporočili, da so na osnovi večerajšnjega dekreta o zapori bančnih računov italijanskih državljanov, ki živijo v Libiji, zaplenili tudi varnostne skrinjice v bankah in da so prekinili tudi ves promet preko bančnih nakazil v zvezi s trgovskimi operacijami.

Danes je predsednik republike Saragat sprejel zunanje ministra Mora, ki mu je poročal o večeraj-

nji razpravi v poslanski zbornici o položaju Italijanov v Libiji. V Viennu je bil sestaneč, katerega je predsedoval notranji ministri Restivo in na katerem so obravnavali položaj beguncev, ki so se vrnili v Italijo, pomoč beguncem in ukrepe da se čim prej vključijo v normalno življenje.

Iz Tripolisa poročajo, da je predsednik revolucionarne sveta Gedafi odgovoril na poslanico, ki mu jo je naslovil v soboto Saragat. V odgovoru Gedafi zagovarja stališče, da država lahko ne priznava pogodb, ki kršijo njene interese ter izraža željo po dobrih odnosih med Italijo in Libanomom. Gedafi se je tudi obvezal, da bo zaščitil nedotakljivost Italijanov v Libiji.

Mednarodna zveza pravnikov obsodila vojno v Indokini

PARIZ, 29. — Odposlanstvo mednarodne zveze demokratičnih pravnikov je izročilo delegacijama Severnega Vietnamu in južnovietnamske revolucionarne vlade na pariških pogajanjih za Vietnam dokument, v katerem pravno izpodbija vse ameriške teze o intervenciji v Indokini.

Kongres zveze demokratičnih pravnikov, ki je bil od 15. do 19. julija v Helsinkih ob navzočnosti juristov iz 55 držav, je obsodil ameriško politiko na azijskem Jugo-vzhodu ter sklenil organizirati svetovno konferenco o mučenju. Generalni tajnik OZN so tudi priporočili, naj ustanovi mednarodno komisijo, ki naj vodi preiskavo o kršitvah človeških konvencij v obojevojenih sporih.

V delegaciji pravnikov, ki je izročila dokument, sta bila profesor prava na univerzi v Tokiu Toshihira Inamoto in odvetovalci iz Buenos Airesa Edoardo Warshawer.

Končana v Veliki Britaniji stavka pristaniskih delavcev

LONDON, 29. — Sindikalni predstavniki britanskih pristaniskih delavcev so sklenili prekiniti stavko, ki je za dva tedna popolnoma paralizirala vsa pristanišča. Delodajalci so namreč pristali na priporočila vladne komisije, ki je sicer zavrnila zahtevo po zvišanju osnovne plače, pač pa sprejela druge zahteve gmočnega značaja. Stroški delodajalcev se bodo tako zvišali za pet milijonov funtov šterlingov letno (7,5 milijarde lir). Pristaniski delavci se bodo vrnili na delo v ponedeljek.

HELSINKI, 29. — Finski zunanji minister Vaino Leskinen je napovedal za jesen pripravljeno konferenco o evropski varnosti, ki naj bi se vršila na ravni veleposlanikov. Leskinen se je vrnil iz ZDA, kjer je spremljal finskega predsednika Kekkonena. Povedal je, da gre za predlogo, ki so ji h m drugimi navedli Belgija in Jugoslavija in da ti predlogi vedno bolj prodirajo tudi v ZDA. Leskinen je tudi najavil obisk predsednika ZDA Nixona prihodnje leto v Finsko.

Vsakodnevni prizor iz vojne v Vietnamu: sajnosno oklepano vozilo je zavozilo na mino in eksplodiralo. Vojak s posebno napravo pregleduje cesto v iskanju še drugih min, s katerimi partizani uspešno zavirajo napredovanje kolaboracionističnih kolon

ZAVLAČEVANJE TRŽAŠKIH DELODAJALCEV

Trgovci naj spoštujejo novo pogodbo: v nasprotnem primeru zaostritev spora

Sindikalisti so na torkovem sestanku zahtevali uveljavitev pogodbe in novih plač od 1. julija dalje, trgovci pa zavlačujejo in se sklicujejo na sklepe rimskih krogov - V veletrgovinah pogodbo spoštujejo

V torko popoldne so se srečali z vodstvom tržaškega združenja trgovcev sindikalni predstavniki trgovskih uslužbenec.

Do srečanja je prišlo, po nekajkratni odložitvi, zaradi nepopolnosti stališča tržaških trgovcev, ki niso mogli sprejeti nove delovne pogodbe. Trgovci se pri tem izgovarjajo, da imajo težave z INAM glede plačevanja socialnih prispevkov in da ne morejo sprejeti nove delovne pogodbe, dokler stvar z INAM ne bo urejena. Gre, v bistvu, za nova določila za primer bolezni uslužbenec. Po novem morajo slednji sprejeti načelo enakopravnosti med delavci in uradniki tudi v primeru bolezni. Prvim morajo izplačati vse dni poteka bolezni, brez takojšnjega odložitve. Trgovci pa trdijo, da bi to bilo preveliko breme. Očitno INAM tega načela še ne izvaja in bi torej trgovci morali svojim uslužbencem ali uslužbenkam plačati iz svojega, šele nato pa zahtevati od zdravstvene ustanove povračilo. Od tega sklepa, da enostavno ne bodo uveljavljali določil celotne delovne pogodbe, dokler spor z INAM ne bo rešen.

Popolnoma nasprotnega mnenja so sindikalne organizacije in, seveda, osebe zasebnih trgovin. Spor med INAM in trgovci je splošno znana zadeva, ki ni nobenemu primeru ne sme pogovarjati uveljavljanja delovne pogodbe med drugim imajo delovne pogodbe zakonsko veljavne. Sploh je delovna pogodba dvostranska zadeva med obojema stranema in se tretji dejavniki vanjo ne smejo in ne morejo vmešati. Sindikati zahtevajo zato, naj se delovna pogodba takoj uveljavi in naj osebe v trgovinah prejme nove plače, z retroaktivnim učinkom od 1. julija.

Žal pa tudi torkov sestanek ni rodil stvarnih sadov. Združeni trgovci vztrajajo pri svojih stališčih, pogovore s sindikati pa sklepajo s poprejšnjim posvetovanjem v Rimu s svojim osrednjim vodstvom. Očitno je torej stališče dogovorjeno z rimskimi vodstvom združenja trgovcev in teži po zavlačitvi uveljavitve delovne pogodbe, ki - med drugim - znatno izboljšuje gnotno stanje trgovskih uslužbenec.

Resnici na ljubo ni povsod tako. Veletrgovine namreč že plačujejo po novi delovni pogodbi in velja sindikalni spor samo s srednjimi

in manjšimi trgovci, kar pomeni - večinoma oseba in drugih uslužbenec, katerih je v Trstu nad 16 tisoč.

Sindikati so sprejeli odločitev zaradi rimskih posvetovanj, da po nedeljski, ugotovljajo pa, da pomeni to še novo zaostritev, ki je na las podobno novemu sindikalnemu sporu.

Kaj to lahko pomeni? Tudi nov sindikalni nastop s stankami in manjšimi podjetji. Tak nastop pa bi za trgovec, trgovca pomenil veliko izgubo, saj bi v dneh stavke delavci veletrgovine in bi bila torej

«fronta delodajalcev» razbita in pristisk na trmo večino tudi gospodarsko učinkovitejši iz dveh strani. Sindikati upajo, da bo zato prevladala zdrava pamet in da bo njihova načelna in tudi preprosta pravična zahteva čimprej sprejeta in da bodo uslužbenici tržaških trgovin prejeli že ta mesec nove plače, čeprav z nekajdnevno zamudo.

● Vlada komisar dr. Cappellini je sprejel večeraj zjutraj dr. Amadeo Deghepositi Zobolija, ki bo v prihodnjih dneh nastopil službo inšpektorja državnega monopola.

VČERAJ V ČASNIKARSKEM KROŽKU

Tiskovna konferenca o XX. jubilejnem mednarodnem gorenjskem sejmu v Kranju

Lani je obiskalo sejem 185.000 ljudi, letos pa jih pričakujejo nad 200.000. Na sejmu je tudi 61 tujih razstavljalcev in med njimi 25 italijanskih

Letos bo od 7. do 18. avgusta v Kranju XX. jubilejni mednarodni gorenjski sejem. Ob tej priložnosti sta imela direktor velesejma Alojz Okorn in velesejski zastopnik Ignac Laharner večeraj v časnikarskem krožku na Korzu tiskovno konferenco, na kateri sta prikazala pomen in obseg letošnjega jubilejnega sejma. Spritočnega jubileja so se letos še posebno dobro pripravili. Predvidevali so namreč, da bo del letošnjega sejma privedel v novo zgrajenih sejemskih prostorih, češar pa ni bilo mogoče zaradi objektivnih težav uresničiti. Zato bo letošnji sejem prireditel še vedno v običajnih starih prostorih. Pri tem so izkoristili vse razpoložljive notranje in zunanje razstavne prostore ter s tem povečali razstavni prostor za okrog 12 odstotkov.

Sejem v Kranju je vedno osrednja gospodarska prireditelja na Gorenjskem, ki povezuje domače in tuje proizvajalce in kupce. Pri tem ima tudi velik pomen za turizem. Iz prijav razstavljalcev je razvidno, da bo letošnji sejem dosegel

visoko raven, tako v izbiri kakor v kakovosti. Letošnja sejenska prireditelja bo na treh razstaviščah. Prvo razstavišče bo v osnovi šoli «Simon Jenko» z 2.800 kv. m notranjega razstavnega prostora, 7.400 kv. m zunanega razstavnega in gostinskega prostora, drugo bo v tekstilni šoli z 2.500 kv. m notranjega in 2.800 kv. m zunanega razstavnega prostora, tretje pa v Debelovskem domu «Franca Vodopivec» s 1.360 kv. m notranjega in 400 kv. m zunanega razstavnega prostora. V območju sejemskih površin je treba priležiti še avlo skupščine občine Kranj, kjer bo vsak dan v času sejma velika mednarodna modna revija. Za sejem je značilno, da ne bodo raznih predmetov le razstavljeni, marveč tudi prodajali.

Na prvem razstavišču bodo razstavili izdelke lesne industrije, pohištvo in ostalo stanovanjsko opremo, izdelke živilske industrije, stru je in ostalo opremo za gostinstvo, kmetištvo in gospodinjstvo, uspešno galanterijo in kozmetiko. Na zunanem razstaviščem prostoru pa bodo domači in tuji razstavljalci razstavljali in prodajali lahko in težko kmetijsko mehanizacijo. Na gostinskem prostoru pa bodo obiskovalcem na voljo poleg izbranih jedil tudi domače specialitete na žaru, ribe ter pristna domača vina in ostale alkoholne in brezalkoholne pijače.

Na drugem razstavišču bodo v notranjih prostorih prikazali predvsem tekstilno industrijo, pohištvo, konfekcijo in pletenine, obutev in usnjeno galanterijo, posteljnino, otroške vozičke itd. Posebno zanimiva bo razstava zmrznolovnikov za potrebe gostinstva in kmetijskega gospodarstva s prikazovanjem reklamnih filmov o njihovi uporabi. Na tem razstavišču so tudi montažne hale, v katerih domači in tuji razstavljalci razstavlja in prodajajo vsakovrstne stroje in tehnično blago za potrebe industrije, kmetištva, trgovine, gostinstva in gospodinjstva. Na zunanem prostoru pa bodo razstavljali kolesa, mopede, avtomobile in gradbene stroje ter kmetijsko mehanizacijo.

Na razstavišču šteje 3 bode razstavljalci tekstil, elektroindustrijo, konfekcijo, stanovanjsko opremo, plastiko, material za oblogo tal, pečice, itd. Na zunanem prostoru pa bodo kmetijska mehanizacija, manjši stroji ter oprema za gradbeništvo.

Zanimanje razstavljalcev in obiskovalcev za Gorenjski sejem je vsako leto večje. Letos sodeluje na njem 373 razstavljalcev, od katerih jih je 61 iz tujine, in sicer 25 italijanskih, 21 avstrijskih, 8 iz ZRN, 2 iz ZDA, 1 iz Japonske, 1 iz Danske, 2 iz Švice in 1 iz Švedske. Med italijanskimi razstavljalci jih je med drugim 6 iz Gorice, 5 iz Trsta, 2 iz Vidma, 1 iz Trbiža in 1 iz Letošnj. XX. jubilejni Gorenjski sejem je torej zlasti značilna močnega mednarodnega udeležba, ki dokazuje zanimanje za razstavljalcev, za ta že tradicionalni sejem. Ugodna lega, veliki gospodarski potenciali Gorenjske, neposredna bližina Italije in Avstrije in dobri sosedski odnosi in vse večja liberalizacija v blagovnem prometu uvrščajo Kranj v sejemsko mesto, v katerem se stekajo gospodarski interesi ne le jugoslovanskih narodov, marveč tudi dežel srednje Evrope. Sejem razpolaga vsako leto z večjo devizno kvoto za odkup razstavljenih predmetov, zaradi tega je tudi zanimanje inozemskih razstavljalcev zanj vsako leto večje.

Zaradi pestrosti in zanimivosti sejma narašča tudi vsako leto število obiskovalcev. Lani jih je obiskalo sejem 185.000, od katerih 50.000 iz inozemstva. Predstavnika velesejma sta poudarila, da je letos pričakujejo, da se število obiskovalcev poveča nad 200.000. Nudi se jim namreč priložnost, da se seznanijo z največjimi izdelki gospodarstva številnih dežel in razstavljanje blaga na sejmu lahko tudi kupijo. Obisk sejma pa lahko povežejo z ogledom zanimivosti Kranja in turističnih lepot Gorenjske.

V okviru sejma bo tudi modna revija, ki bo potekala v avli skupščine občine Kranj. Dne 8. avgusta bo na Bledu. Na reviji bodo

Zaključek vpisovanja v tečaj za popravne izpite

Opozarjamo vse starše, ki so prejeli ali niso prejeli dopisa za vpis svojih otrok v tečaj za popravne izpite v Slovenskem dijaškem domu v Trstu, da se vpisovanje zaključuje danes, v četrtek, 30. julija t.l.

V tečaj smo povabili tudi tiste dijakke prvih razredov višjih srednjih šol, katerim je ministrski odlok dovolil, da lahko prestopijo v drugi razred višjih srednjih šol s slabimi reči iz posameznih predmetov. S tem smo hoteli takim dijakom pomagati preko tečaja, na katere bodo gotovo naleteli v novem šolskem letu, zlasti iz jezika in matematike, če so bili na koncu šolskega leta iz njih negativno ocenjeni.

Vpisovanje je vsak dan od 10. do 13. ure v pisarni Slovenskega dijaškega doma v Ul. Glinčasta 72 ali Campo S. Luigi 11 (avtobusna postaja 25 ali 26 s Trga Oberdan do prve postaje ob bolnišnici INAM). Kdor ne more iz razumljivih razlogov priti osebno k vpisu, lahko to stori tudi po telefonu na št. 93-167.

RAVNATELJSTVO

V PALAČI «DIANA»

Drevi spet srečanje levosredinske peterice

S pospešenim ritmom razgovori župana Spaccinija z načelniki skupin KD, PSU, SSL, PRI in PSI - Seja svetovalcev KD

Nadaljujejo se s pospešenim ritmom pogajanja za ostvareitev nove petstranske levosredinske koalicijske uprave v pokrajinski in območjski del občinske uprave, ki jo je zamrznila polemika med PSU in KD ter PSI po nastopu Giacinto-vega vodstva v PSI.

Tedaj je, kot znano, občinski odbornik Dušan Hreščak podal ostavko in so občinski svetovalci sklenili z glasovi večine, da se bo o njej razpravljalo po volitvah. Po 7. juniju pa so preveritev obvez in programov zahtevali tudi socialdemokrati, medtem ko so republikanci postavili vprašanje svoje organske vključitve v odbor.

Sinodi so se sestali pod predsedstvom župana Spaccinija načelniki svetovalskih skupin PSI Pitoni, DC Rinaldi, SSL Dolhar, PRI Fragač, omo in PSU Cesare. Razpravljali so o urbanističnih vprašanjih in socialnem skrbstvu, medtem ko so na predvčerajšnjem srečanju obravnavali predvsem vprašanja javnih del. Gre namreč za preverjanje sprejetih obvez januarjskega sporazuma v luči petstranske koalicijske načrta občinske uprave in nedokončanega dela. Vse skupaj pa so predstavniki občinskih peterice že izjavili, da bo občinski svet lahko obnovil svoje delo septembra v novem vzdušju. Pri tem je že postalo jasno, da bo Dušan Hreščak umaknil svoj odstop in ostal na svojem mestu. Na ta način bo kriza v občinskem svetu tudi formalno ozdravljena.

Drevi se spet sestanejo na plenarnem sestanku predstavniki petih levosredinskih partnerjev (KD, PSU, SSL, PRI in PSI). Gre za dokončano definicijo političnega okvira nove pokrajinske koalicijske Sinodi sta se sestala tudi vodstvo PSI in skupina pokrajinskih svetovalcev KD.

Glede prve seje pokrajinskega sveta pa predvidevajo nekateri, da se bo sestel čez teden, dva največ, vsakekar pa pred prazniki velikega smarna. Občinski svet pa bi se moral sestati zadnje dni septembra.

Lani v naši deželi za 300 milijard naložb

Zveza trgovinskih zbornic v deželi Furlanji - Juljski krajini je poslala osrednjemu statističnemu uradu v Rimu podatke o naložbah v gospodarstvo naše dežele v letu 1969. Statistični urad te podatke proučuje in je prišel že do nekaterih zanimivih ugotovitev. Celotne naložbe so znašale 300 milijard lit. Največ so investirali v industrijo.

VČERAJ ZGODAJ ZJUTRAJ NA NABREŽJU

Priletni moški zdrknil z avtom v morje in utonil

Potapljač je zagledal vozilo 8 metrov na dnu morja - Dve teži o vzrokih nenavadne nesreče

Včeraj zjutraj ob 5.30 so položili v mrtvašnico glavne bolnišnice truplo 68-letnega Pietra Semerara iz Ul. Margherita 15, ki je, kot je razvidno iz zdravniškega poročila zdravnika tržaškega RK Francosa Arene, umrl za posledicami utopitve.

Vest o nenavadni, a prav zato toliko bolj kruti smrti priletnega moškega, se je iz bliskovito naglo razširila po uradih kvesture in bližnjih ulicah okoli Nabrežja, ki je 21-letni Fabio Grison iz Ul. Beato Angelico 2/3, nekaj po 4. uri zjutraj prihitel v urade tržaške kvesture in ves zasoplen povedal agentom, da je videl kakih deset metrov od nabrežja na morski gladini nasproti hotela Excelsior, črn avtomobil z osebo v notranjosti.

Agenti letedečega oddelka kvesture so ob tej vesti takoj sedli na svoje gugalnice in se s polno brzino odpravili proti Nabrežju. Še prej pa je telefonsko obvestil gasilce in bolnišnično osebo RK ter pomorsko policijo.

Kmalu je bilo na Nabrežju vse polno policijskih avtomobilov, rešilni avto RK ter tovornjak gasilcev. Na mestu je bila tudi kopica ljudi - radovednežev, ki so sledili reševalni akciji in ugibali o usodi šoferja.

Ko so gasilci uvideli, da sami ne bodo mogli rešiti nesrečnega avtomobilista, so poklicali na pomoč potapljača Micatovicha, ki se je tako spustil v morskno gladino.

Potapljač je kaj kmalu, približno 8 metrov na dnu morja in 10 metrov od obale, zagledal avto in

inocentni avtomobil TS-58004, ki je bil obrnjen s streho navzdol. V njem je bil nesrečni Semeraro, ki je bil mrtel.

Z avtomobilom žerjavom gasilcev so nato dvignili vozilo iz morja in ga položili na obalo. Na kraj hude nesreče je prisel tudi namestnik državnega pravništvaa dr. Borracetti, ki je izdal dovoljenje za prenos Semerarovega trupa v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Agenti letedečega oddelka kvesture so ob tej vesti takoj sedli na svoje gugalnice in se s polno brzino odpravili proti Nabrežju. Še prej pa je telefonsko obvestil gasilce in bolnišnično osebo RK ter pomorsko policijo.

Kmalu je bilo na Nabrežju vse polno policijskih avtomobilov, rešilni avto RK ter tovornjak gasilcev. Na mestu je bila tudi kopica ljudi - radovednežev, ki so sledili reševalni akciji in ugibali o usodi šoferja.

Ko so gasilci uvideli, da sami ne bodo mogli rešiti nesrečnega avtomobilista, so poklicali na pomoč potapljača Micatovicha, ki se je tako spustil v morskno gladino.

Potapljač je kaj kmalu, približno 8 metrov na dnu morja in 10 metrov od obale, zagledal avto in

inocentni avtomobil TS-58004, ki je bil obrnjen s streho navzdol. V njem je bil nesrečni Semeraro, ki je bil mrtel.

Z avtomobilom žerjavom gasilcev so nato dvignili vozilo iz morja in ga položili na obalo. Na kraj hude nesreče je prisel tudi namestnik državnega pravništvaa dr. Borracetti, ki je izdal dovoljenje za prenos Semerarovega trupa v mrtvašnico glavne bolnišnice, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

Agenti letedečega oddelka kvesture so ob tej vesti takoj sedli na svoje gugalnice in se s polno brzino odpravili proti Nabrežju. Še prej pa je telefonsko obvestil gasilce in bolnišnično osebo RK ter pomorsko policijo.

Kmalu je bilo na Nabrežju vse polno policijskih avtomobilov, rešilni avto RK ter tovornjak gasilcev. Na mestu je bila tudi kopica ljudi - radovednežev, ki so sledili reševalni akciji in ugibali o usodi šoferja.

Ko so gasilci uvideli, da sami ne bodo mogli rešiti nesrečnega avtomobilista, so poklicali na pomoč potapljača Micatovicha, ki se je tako spustil v morskno gladino.

Med kopanjem v Umagu ga je oplazil vijak motornega čolna

Predvčerajšnjim popoldne se je 31-letni Domenico Bracco iz Ul. B. Angelico 2/1 kopal oddaljen kakih 10 metrov od obale, v Umagu. Nenadoma pa je z izredno hitrostjo priplul mimo njega motorni čoln, katerega vijak ga je oplazil po obrazu.

Zaradi zloma ličnih kosti in pretresa mozganov so ga večeraj pripeljali v tržaško glavno bolnišnico, kjer so ga s prognozo okrevanja v približno 40 dneh sprejeli na nevrokirurškem oddelku.

Včeraj ob 11.50 so sprejeli na ortopedskem oddelku bolnišnice 89-letno Cecilio Magris iz Ul. Beato Angelico 3, ki si je pri padcu s posteljo v svojem stanovanju zlomila desno stegnenico. Zdravniki so si pridržali prognozo.

Prav tako so si zdravniki pridržali prognozo za 88-letno Vittoria Grandusa s Stare istrske ceste 24, ki je večeraj, nekaj pred 13. uro zdrsnil v kuhinji svojega stanovanja in si zlomil levo stegnenico.

Profesorji in odbor Glasbene matice čestitajo svojemu delovnemu tovarišu Aleksandru Vodopivcu in ženi Odinei ob rojstvu Arama in Dejana ter jima želijo dolgo in srečno življenje.

Padla je s stola: tri mesece zdravljenja

Včeraj ob 19.15 so sprejeli na ortopedskem oddelku bolnišnice 79-letno Mario Panceria vd. Cillo iz Ul. A. Volta 4, ki si je v svojem stanovanju pri padcu s stola zlomila desno stegnenico.

V bolnišnico, kjer se bo morala zdraviti približno tri mesece, je z rešilnim avtom RK spremljal njen nečak, Gianfranco Dorighieri iz Ul. Pisani 4.

47-letna Pia Poliaumich vd. Camur iz Ul. Catalani 9 se je predvčerajšnjim prijavila komisaratu javne varnosti, da ji je neznan dolgoročnejši okoli 17.30 v trgovini z oblačili «Emporio», v Ul. S. Caterina, izmaknil iz torbice denarnico s 17.000 din in osebno izkaznico.

ZAHVALA

Ob priliki poroke Stevota Kosmaka iz Zabrčca z gđo. Slavom Papan, ki je bila 25. t.m. v Velikem dolu pri Dutovljah, se zahvaljuje vsem, ki so novoročencema počastili s cvetjem, z darili in voščili ter članom p. d. Slovencev in folklorni skupini iz Brega. Posebno se zahvaljuje cerkvenemu pevskemu zboru, ki je pod vodstvom Draga Petarosa pel med poročno mašo v Velikem dolu.

Starši

VČERAJ V KOLONIJ SLOKAD PRI DRAGI

STRUPENA KAČA PIČILA FANTKA IZ RICMANJ

10-letni Igor Berdon bo okrevl v dveh tednih

Mali, 10-letni Igor Berdon iz Ricmanj št. 12, verjetno ne bo tako hitro pozabil letošnjega poletnega letovanja v počitniški koloniji SLO KAD v Dragi, kjer ga je strupena kača pičila v srednec leve roke tako, da so ga morali nujno odpeljati v glavno bolnišnico.

Igor, ki je z drugimi dečki v počitniški koloniji Slovenskega karitativnega društva iz Trsta že od prvih dni tega meseca, je šel, kot vsak dan, po jutranjem zajtrku z otroki in vzgojiteljico na krajši sprehod v bližnji gozdček pri Dragi.

Ura je bila pol enajst, ko so se otroci IV. čete, v kateri je bil tudi Igor, ustavili in se pričeli igrati. Eni z žogo, drugi so se šli razne kavbojske gre, Igor in njegovi prijatelji pa se so podali po neki stezi med smrečjem in z rokami skušali doseči nižje veje, ki so molele iz drevesa.

Razna obvestila

KASTA obvešča, da danes, 30. t.m., odpade odobrova seja Slovensko dobrodelno društvo v Trstu sporoča, da bo povratek deklic iz kolonije v Nabrežju v petek, 31. julija. Vsi starši naj jih čakajo na Trgu Oberdan ob 16. uri.

Istočasno obvešča, da bo odhod dekcev v ponedeljek, 3. avgusta. Ob 16.30 naj bodo na sedežu v Ul. Marchiavelli 22.

Izleti

SPD Trst organizira v dneh od 6. do 16. avgusta turo v Dolomite z osebnimi avti. Na programu je obisk sledečih gorskih skupin: Tre Cime di Lavaredo, Tofane, Pordoi-Sella, Catinaccio in Marmolada. Nekaj prostih mest v avtomobilih. Plan ture in poljsanja v Ul. Geppa 9, tel. 31119.

Zveza partizanov na Opčinah priredi 9. avgusta izlet s tovariškimi srečanjem na Nanosu in sicer na grobnico padlih, kjer bo počastitev njihovega spomina s položitvijo venca, potem k Vojkovi koči in k razgledni točki.

Prevoz z zasebnimi avtomobili. Vpisovanje pri tov. Kenerju na Opčinah, Proseška št. 6 (tel. 21.18.31). Cena za hrano (čevapčici in kosilo) 1200 lit.

Gledališča

POLITEAMA ROSSETTI

«Festival opere 1979», ki se je začel v torko, se bo nadaljeval v četrtek ob 21. uri z drugo premiero, sicer z Benatzkyjevo opero «L'elisir d'amore».

Kot smo že pisali, bo opero dirigiral prof. Hans Walter Kämpel z izrednim sodelovanjem znanih solistov: Lino Savorani, Graziaella Porta, Carlo Rizzo, Lino Robi, Gianfranco Sella, Gianna Jenco, Maria Loredana, Dario Zeriali, Gianni Brezza, Marcello Stramacci, Rosina Poggi in Sesto Pieri.

Opero je režiral Vito Molinari. Koreografijo je priredil Gino Landesciani Gianni Villa, kostime pa Sebastiano Soldati.

Pri glavni blagajni v Pasali Proti se nadaljuje prodaja vstopnic za jutrišnji premiero, kot tudi za ponedeljeve 2. avgusta (ki se bo priredila ob 18. uri) in za sobotno ponovitev «Dezile» zvončkov.

Kino

MIRAMANSKI PARK

Predstave «Luči in zvoki», ob 21.30 «Maximilian of Mexico» v angleščini; ob 22.45 «Mamilliano e Cleopatra» v italijanski.

AvtoBUS «Me» iz Barkovlj (postaja Jališče avtoBUSa «6») od miramanskega parka in obratno pred vsako predstavo in po njej.

Nacionalne - Zaprto zaradi dopusta. Eden 16.00 «Il disertore e il Normale».

Češki film, režiser Juro Jakubec. Prepovedano mladini pod 18. letom. Fenice - Zaprto zaradi dopusta. Grattacielo 16.00 «Le pillole di E-colo», Silva Koščina, Nino Manca.

Exclutor 16.00 «L'assassino di S. George», Susanne York, Betty Reid, Technicolor. - Prepovedano mladini pod 18. letom.

Ritz 16.30 «Dracula il vampiro», Christopher Lee in Peter Cushing. Technicolor. Prepovedano mladini pod 16. letom.

Alabarda 16.30 «Gangsters 70», Joseph Cotten, Franca Polesio. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 16.30 «Armla», dramma di una sposa, Franca Polesio, Peter Hunter. - Prepovedano mladini pod 18. letom.

Aurora 16.30 «L'Inghilterra sarà struttata».

Cristallo 16.30 «Tango verde», Technicolor.

Capitol 16.30 «Confessioni intime di tre giovani sposi» - Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno - Danes zaprto v popoldne ob 16.30 «Mucchio selvaggio», William Holden, Cinemascope.

Impero - Zaprto zaradi dopusta. Vittorio Veneto 17.00 «Giallo coperto», Technicolor.

Isola 16.30 «Quella notte inventarono lo sportello», Brit. Exclutor. Yaron, Robert, Technicolor.

Astra - Zaprto zaradi dopusta. Abbazia 16.30 «L'uomo dalla cravatta di cuoio», Clint Eastwood, San Clark, Lee J. Cobb, Technicolor.

KINO NA OPČINAH

danes ob 18. uri barvni film: TRE CONTRO TUTTI

Igrajo: Frank Sinatra, Dean Martin, Sammy Davis Jr., Peter Lawford in Joey Bishop.

KINO «IRIS» PROSEN

danes ob 19.30 barvni dramski film: DISTRUGGETE FRANKENSTEIN

Igrajo: Peter Cushing, Veronica Carlson in Freddie Jones.

Mladini pod 18. letom vstop prepovedan

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST - Ulica F. Filzi št. 10

opravlja vse bančne posle kupuje tujo valuto

Včerašnji odkupni devizni tečaj

Ameriški dolar 625,-

Kanadski dolar 590,-

Brit. sterling 1490,-

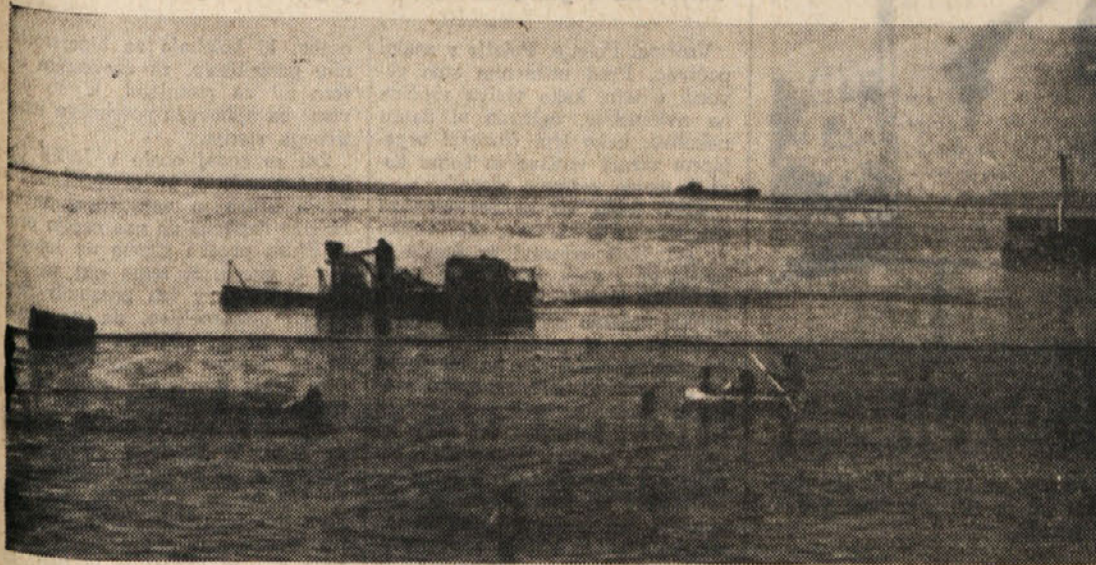
Švic. frank 145,-

Franc. frank 110,-

ONESNAŽENJE MORJA V TRŽAŠKEM ZALIVU

Je zdravje številnih tržaških kopalcev v nevarnosti ali ne?

Smer vetra pogojuje čistost morja in plaž

Medtem ko se otroci kopajo ali veslajo pobira »morski pometec« s površja razno umazanijo in drugo navlako

Po vsej Italiji je naravnost ekološko vprašanje onesnaženosti vode. V nekaterih krajih so celo prepovedali kopanje in preplahali vsaj negotovost se je razširila po vseh plažah.

Skusali bomo odgovoriti na vprašanje, ali je tudi v Trstu ta problem pereč, in če je, v kakšni meri je zdravje kopalcev v nevarnosti. Po izjavah pokrajinskega zdravniškega zbirališča, da ni stanja morja v Tržaškem zalivu alarmantno. Sicer se vsi pritožujejo, da ni morje vedno čisto in prozorno kot včasih in prej ali slej se je vsakomur pripetilo, da je prišel iz vode zamazan od nafte. Vendar pa po ogledu tržaških in okoliških kopalšč, ki smo ga izvedli v teh dneh, moramo priznati, da izgleda voda še kar čista.

Sicer pa nam enkratni ogled ne more dati dokončnega odgovora. Po sobotnem nalivu se je vreme spremenilo in plaža predvsem s kopnega proti morju. Kot nam je izjavilo več kopalščnih uslužbenec in tudi »zakrknjenih« kopalcev, je prejšnji teden v glavnem pilhal nasproti, južni veter. Pri tem se je nabralo po raznih kopalščnih toliko nesnage, da v dolčenih dneh sploh ni bilo moč stopiti v vodo. Če se je lahko imenujemo vodo tako plavaljo jo zbirajo odpadki zlepljeni z nafte, kot je rekel starejši kopalščni mojster.

Torej čistoča morja je precej odvisna od vetra: ko pliva s kopnega je položaj še dober, saj veter in valovi odnašajo nesnago na odprto morje, verjetno v veliko »veselje« Gradače, kjer se to smeti nabirajo. Drugače pa se smeti kopiči v Tržaškem zalivu. Avtonomna ustanova za tržaško pristanisko je poskrbela za posebnega »morskega pometca«. To je čudna ladja, ki ima na krmu neke vrste liška, širokega nad 7 metrov, v katerem se

nabirajo smeti. Delovanje tega »pometca« je kar zadovoljivo, saj nabere okrog 150 stotov smeti dnevno, kar je res dosti. Vendar pa ostaja del obale še umazan, predvsem iz dveh razlogov. Prvič ker je delovanje »pometca« omejeno do Barkovlje, in to seveda na škodo devinskih in grljanskih kopalšč. Sicer je navadno v tem predelu voda čistejša, ker je vir onesnaženja morja predvsem v mestu in bližnji okolici. Drugi razlog pa je, vsaj po trditvah nekaterih uslužbenec kopalšč, da se »pometec« čisto vidi bolj poredkoma. »Jaz sem ga videl samo, ko so nam razkazali njegovo delovanje« nam je rekel upravnik nekoga barkovljanskega kopalšča. Resnično na Ljubu, pa moramo dodati, da smo med svojim ogledom večkrat opazili tudi čisto vodo, ki je plula po zalivu in pridno opravljala svoj posel.

Verjetno so se upravniki kopalšč ob Mramorskem drvečju tako pritoževali, ker je tam morje posebno onesnaženo zaradi polnitve obrežja nasproti barkovljanskega kopalšča. Videti tega dela se ni držal predvsem in je kar polnil morje brez sleherne varnostne mreže, tako da so deske, tramovi, celo mrtve podgane zavaljale po okoliških kopalščih. Komaj po ogledu smo protestu je pristanisko povedlo, stvo pozvalo družbo naj poskrbi da se smeti ne širi po bližnjih nabrežjih.

Ko pa že govorimo o pristaniskem poveljstvu, je treba reči tudi, da smo slišali več pritožb na račun tega organa, češ da ne čuva dovolj, da ne bi ladje izpirale rezervoarje in metale smeti v morje. Pravijo, da predvsem ponoči pažnja pomorskega poveljstva precej pometca. To je čudna ladja, ki ima na krmu neke vrste liška, širokega nad 7 metrov, v katerem se

Kljub temu moramo reči, da smo

GORIŠKI DNEVNIK

PRVI MED POKRAJINSKIMI SVETI V NAŠI DEŽELI

Goriški pokrajinski svet se bo sestel 4. avgusta

Izvolili bodo predsednika in odbornike - Krščanski demokrati ponovno kandidirajo za predsednika dr. Bruna Chientarolija - Podpredsednik bo naš rojak Marko Waltritsch - Na občinski ravni nadaljevanje pogajanj za sestavo odborov

Prva seja na volitvah 7. julija izvoljenega pokrajinskega sveta bo v torek, 4. avgusta ob 21. uri v pokrajinski palači na Korzu Italija. Pokrajinski odbor se je včeraj sestel na svoji zadnji seji in, poleg obravnave številnih drugih sklepov, sprejel tudi tega, ki določa sklicanje pokrajinskega sveta. Pokrajinski svet bo tako zaključil svoje petletno delovanje. Na seji se je predsednik dr. Chientarolij zahvalil trem odbornikom: Dissettu, Pecorariju in Vezulu, ki niso bili ponovno izvoljeni.

Pokrajinski svet bo tako prvi med večjimi na Goriškem, ki se sestane po zadnjih volitvah. Svet se sestane skoraj dva meseca po volitvah, po več kot mesecu dni trajajočih pogajanjih med strankami leve sredine. Razmerje sil v pokrajinskem svetu se ni spremenilo v primerjavi s prejšnjim. Stranke leve sredine bodo imele tudi tokrat pet najstarejših svetovalec (10 KD, 2 PSI, 2 PSD, 1 SDZ). V pokrajinskem svetu imajo komunisti 6 svetovalec, socialproletariji pa enega, liberalci enega in misini enega.

V pokrajinskem svetu je tokrat zelo veliko novih svetovalec. V krščansko-demokratski skupini je kar šest (od skupno deset) novih svetovalec, socialisti so zamenjali enega, socialdemokrati so prav tako zamenjali enega, tudi slovenska demokratska zveza je svojega svetovalec zamenjala. Pri komunistih bodo kar štirje novi svetovalec od skupnih šest, enako sta nova svetovalec PLI in MSI.

Od skupnih 24 svetovalec jih je torej, v primerjavi s prejšnjim svetom, kar petnajst novih. V pokrajinski svet se je vrnil po desetletni odsotnosti komunist Polotto, ki bo po vsej verjetnosti na čelnik skupine. Ni se znalo ali bodo vsi svetovalec sprejeli kandidaturu, morda bo že na prvi seji prišlo do kakšne spremembe. Soči bo predsedoval pokrajinski Zorzenon, ki je najstarejši svetovalec.

Sporazum med strankami leve sredine določa, da bodo imeli krščanski demokrati predsednika, 2 odbornika in 2 namestnika, socialisti podpredsednika, socialdemokrati pa enega odbornika. Sporazum so stranke leve sredine sprejele že prejšnji teden z izjemo socialdemokrati, ki so ga odobrili šele v torek zvečer. Krščanski demokrati so določili za predsednika dr. Bruna Chientarolija, ki bo na to mesto izvoljen »v« tretje. Socialisti pa so za podpredsednika pokrajinske uprave določili dosedanjega odbornika Marka Waltritscha. Prvič po letu 1923, ko je fašistična oblast nasilno razpustila goriško pokrajino in z njo svet tudi tedaj pokrajinski odbor, bo

zasedel mesto podpredsednika goriške pokrajine goriški Slovenec. V goriškem pokrajinskem svetu so tokrat trije Slovenci. Poleg že izvoljenega Waltritscha, ki je bil izvoljen na listi PSI, so bili izvoljeni še Jože Jarc na listi KPI in Marija Ferletičeva na listi SDZ.

Medtem ko niso v drugih pokrajinskih svetih prišli še do sporazuma se pogajanja na pokrajinski ravni v Goriški pokrajini. V Trstu tečejo te dni pogajanja za sestavo enakopobavne večine na pokrajinski upravi, v Vidmu in v Pordenonu pa so se vse stvari v zraku kar tam ni moč doseči globalnega sporazuma med strankami leve sredine. Tako v Vidmu kot v Pordenonu sta številno možni večini KD-PSI in tamkajšnje socialistične federacije se opirajo na to dejstvo ter nočejo sodelovanja

s socialdemokrati. KD pa v obeh primerih noče take dvostranske koalicijske. Zaradi tega bo najbrž prišlo do enobavnih odborov krščanske demokracije, ki jih bodo od zunaj podpirali socialisti in morda tudi socialdemokrati.

Enak položaj je tudi v drugih občinah v Furlaniji. V Cedadu je bila seja občinskega sveta v soboto, socialisti, komunisti in predstavniki krajevne liste so zapustili sejo na dvorano, ker niso hoteli krščanski demokrati prisiljeni do ostavke nekaj svojih svetovalec, ki so bili po mnenju opozicije neizvoljeni. V Cedadu bo verjetno prišlo do sestave večine KD-PSU.

Pisali smo že, da se v Goriški pokrajini pogajanja za sestavo občinskega odbora. Zelo počasi na prejšnjem tudi pogajanja v Krmini, Gradškem, Trzinu in Gradežu.

Pred in po velikomarenskih praznikih je po navadi tudi na Goriškem izredno velik prometni vrvež, ko vse hiti k morju ali v hribe. Prav v tem obdobju, ki gre od konca julija pa do konca avgusta, se pripeti pri nas tudi največ prometnih nesreč, pa čeprav imamo večino cest v dobrem stanju.

Da bi se primerno pripravili na poletno - počitniški promet, je notranje ministrstvo izdalo posebno okrožnico z navodili vsem tistim, ki so posredno ali neposredno pri tem prizadeti, o povečani pažnji pri prometu na cestah.

S tem v zvezi so včeraj dopolnili sklicani na goriški prefekturi piskov predstavnikov prefektore in kvesture udeležili tudi predstavnik cestne policije, kapetan Zili za oči, rožnik, pokrajinski zdravnik, predstavniki Avtomobilskega kluba, mestnih stražnikov, goriške občinske uprave, župani iz Gradače, Gradške, Skočjana in seveda predstavniki krajevnega tiska. Predsedujoči predstavnikov prefektore je najprej obrazložil določila okrožnice notranjega ministrstva, nakar se je razvila debata, v katero je posredovala večina prisotnih.

Župani iz Gradače, Gradške in Skočjana ob Soči so stavili nekaj predlogov glede ureditve prometa na svojih področjih, zlasti na nekaterih težavnejših križiščih ter pri

Prejeto je bilo tudi o strokovni mehaniki pomoči onesrečenim zlasti ob nedeljah in praznikih, ko so delavnice zaprte. Predstavnik AK je povedal, da ima ta ustanova dogovor s tremi delavnicami na Goriškem, da plačajo člani AK za tako pomoč po 1000 lir, tuji avtomobilisti pa imajo celo pravico do brezplačne pomoči. Na splošno pa velja cena za odvoz onesrečenih vozil po okrog 5000 lir.

Razpravljali so tudi o mladih razgrajalcih na mopedih, ki delajo hrup in trušč po mestnih ulicah ob absolutnem neupoštevanju prometnih predpisov, predvsem kar se tiče brzine. Predstavnik mestne policije v Gorici je s tem v zvezi povedal, da so v številnih primerih take razgrajalce ustavili, jim naložili globo, obvestili starše in v hujših primerih zaplenili moped ter odredili pregled vozila na kontrolnem uradu. Kolikor bodo taki ukrepi izboljšali položaj se še ni dalo ugotoviti.

Župani iz Gradače, Gradške in Skočjana ob Soči so stavili nekaj predlogov glede ureditve prometa na svojih področjih, zlasti na nekaterih težavnejših križiščih ter pri

Prejeto je bilo tudi o strokovni mehaniki pomoči onesrečenim zlasti ob nedeljah in praznikih, ko so delavnice zaprte. Predstavnik AK je povedal, da ima ta ustanova dogovor s tremi delavnicami na Goriškem, da plačajo člani AK za tako pomoč po 1000 lir, tuji avtomobilisti pa imajo celo pravico do brezplačne pomoči. Na splošno pa velja cena za odvoz onesrečenih vozil po okrog 5000 lir.

Razpravljali so tudi o mladih razgrajalcih na mopedih, ki delajo hrup in trušč po mestnih ulicah ob absolutnem neupoštevanju prometnih predpisov, predvsem kar se tiče brzine. Predstavnik mestne policije v Gorici je s tem v zvezi povedal, da so v številnih primerih take razgrajalce ustavili, jim naložili globo, obvestili starše in v hujših primerih zaplenili moped ter odredili pregled vozila na kontrolnem uradu. Kolikor bodo taki ukrepi izboljšali položaj se še ni dalo ugotoviti.

Župani iz Gradače, Gradške in Skočjana ob Soči so stavili nekaj predlogov glede ureditve prometa na svojih področjih, zlasti na nekaterih težavnejših križiščih ter pri

Prejeto je bilo tudi o strokovni mehaniki pomoči onesrečenim zlasti ob nedeljah in praznikih, ko so delavnice zaprte. Predstavnik AK je povedal, da ima ta ustanova dogovor s tremi delavnicami na Goriškem, da plačajo člani AK za tako pomoč po 1000 lir, tuji avtomobilisti pa imajo celo pravico do brezplačne pomoči. Na splošno pa velja cena za odvoz onesrečenih vozil po okrog 5000 lir.

Razpravljali so tudi o mladih razgrajalcih na mopedih, ki delajo hrup in trušč po mestnih ulicah ob absolutnem neupoštevanju prometnih predpisov, predvsem kar se tiče brzine. Predstavnik mestne policije v Gorici je s tem v zvezi povedal, da so v številnih primerih take razgrajalce ustavili, jim naložili globo, obvestili starše in v hujših primerih zaplenili moped ter odredili pregled vozila na kontrolnem uradu. Kolikor bodo taki ukrepi izboljšali položaj se še ni dalo ugotoviti.

DELOVANJE INIASA

Električarji in karoseristi lahko dobijo zaposlitev

Ker nimamo takega slovenskega zavoda so med tečajniki tudi slovenski učenci

Te dni so zaključili šolsko leto tudi pri državnem zavodu za strokovno izobraževanje obrtnikov v Gorici (INIASA), ki ga obiskuje tudi precej slovenskih otrok, zlasti vajencev, ker te vrste zavoda nimamo med slovenskimi šolami v Gorici. Zavod ima svoj sedež v Ul. Malta.

Številni učenci so dosegli diplomu usposobljenosti za elektravto in za avtomobilski karoserist, ter bodo lahko takoj začeli s praktičnim delom, ker je povpraševanje po strokovno usposobljenih delavcih tako na Goriškem kot na širšem področju dežele še vedno precejšnje. V tečaju za elektromehanike so imeli v učnem programu poleg teorije tudi praktično delo v delavnici, zlasti kar se tiče ugotavljanja okvar in njihovega popravila.

Pred nekaj dnevi so imeli zaključne izpite iz raznih tečajev. Čez prvo leto za elektravto je opravilo izpit 13 učencev, med katerimi so tudi Henrik in Italo Bizjak, David Brešan, Jordan Cej, Mavrič

Cernic, Jane Jurič. Zaključni izpit čez drugo leto je opravilo 8 učencev. Pravtako 8 jih je opravilo izpit čez drugi letnik za karoseriste. Začeli so tudi že z vpisovanjem za novo šolsko leto, ki se bo začelo, kot po navadi, v jeseni.

Zavrtnjen sklep števčarskega županstva

Pisali smo o političnem nesporazumu med večino v števčarskem občinskem svetu v zvezi z glasovanjem o odbornikih in namestnikih. V Gorici kroži govorica, da niso bili sklepi prve seje pravilno sestavljeni in da so zavrtnili števčarskemu županstvu sklep o izvolitvi občinskih svetovalec. To ker ni bil baje sklep podpisan tudi od podžupana, kot to določajo zakoni.

Najboljši med slovenskimi dijaki

Milenka Rustja, 3. razred nižje gimnazije

Alojz Tomšič, 3. razred nižje gimnazije

Iz goriškega matičnega urada

Dne 27. in 28. julija se je v goriški občini rodilo 13. otrok in umrlo 4 osebe.

ROJSTVA: Mauro Trovč, Cristia no Cumin, Roberto Fratepiero, Michele Glapina, Federica Nardini, Andrea Vazzano, Alessio Germini, Serena Moro, Lucia Caruana, Luca Pettinella, Elena Gatto, Francesca Bolzan in VIDA TERCIC.

UMRLI: kmet 63-letni Enrico Pin tar; gospodinja 75-letna Marija Novak vd. Colodi; upokojenka 78-letna Mercedes Margherit vd. Copel io; upokojenec 79-letni Egidio Louvier.

Kino

VERDI 17.00: »I formidabili«, Crawford in C. Aznavour. Italijanski kinemaskop v barvah.

CORSO 17.15: »I cannibali«, T. Eokland in P. Clementi. Kinemaskopski film v barvah; mladina pod 14. letom prepovedan.

MODERNISSIMO 17.15: »Katbajou«, G. Fonda in L. Marin. Ameriški film v barvah.

VITTORIA 17.30-21.30: »La ragazza con la pistola«, C. Guffrè in M. Vitto. Italijanski kinemaskopski film v barvah.

CENTRALE 17.30-21.30: »I ragazzi della Via Palla«, A. Kent in W. Burielgt; ameriški film v barvah.

Tržič

AZZURRO Danes zaprto.

EXCELSIOR 17.30-22: »Metti una sera a cena«, J. L. Trinitignant in Fl. Bolkan. Barvni film.

PRINCIPE 18-22: »La via lattea«, L. Bontelc. Kinemaskop v barvah.

Nova Gorica

SOCIA »Razposajenje«, francosko italijanski barvni film — ob 18.15 in 20.15.

SVOBODA »Glas v viharju«, ameriški film — ob 18.30 in 20.30.

DESKLE »Ho«, francoski barvni film — ob 20.30.

PRVACINA Prosto.

RENCE »Noč vilmovcev«, angleški barvni film — ob 20.30.

SEMPAS Prosto.

KANAL »Kraljeviti in berači«, ameriški film — ob 20.30.

DEŽURNI LEKARNI V GORICI

V Gorici je danes ves dan in po noči dežurna lekarna S. GIUSTO, Korzo Italija 244 — tel. 35-38.

V TRZICU

V Trzinu je danes ves dan in po noči dežurna lekarna dr. Rismondo, Ul. Tota 52 — tel. 72-701.

V Štandrežu se vedno razpravljajo o avtotekmi

V Štandrežu se še niso polegli komentari o nedeljski ocenjevalni avtotekmi. Mladina precej živahno razpravlja, udeleženci odčitavajo svoje napake, medsebojni odnosi so na dnevnem nivo. Vsekakor je bila štandreska mladina zelo zadovoljna s to pobudo in vse prebivalstvo Štandreža je zadovoljno, da se je v vsaj organizirala tako velika športna prireditev.

Na sliki, ki jo danes objavljamo, vidimo starterja Karla Nanuta, ki daje znak odhoda prvemu avtomobilu. Nas Karlo je moral devetindesetkrat dati znak odhoda tolikšnim avtomobilistom.

Prireditve je našo mladino tudi v drugih vaseh tako navdušila, da se že čujejo glasovi, da bodo kaj podobnega kmalu priredili v kakšni drugi slovenski vasi na Goriškem. Imena vasi ne bomo za sedaj izdali, ker hočemo da pripravijo naši prijatelji vse kar je potrebno kar na tistem.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Cesta Podbrdo-Petrovo Brdo najkrajša zveza Posočje-Gorenjsko

Zato bi bilo treba popraviti in asfaltirati še preostalih 33 km najslabšega cestišča v Baški grapi in proti Škofji Loki

Med sedanjimi intenzivnimi razpravami o splošni problematiki slovenske ceste in njihovi vlogi za gospodarstvo in turizem, ni skoraj nič slišati o cesti, ki je sicer pomembna in zanimiva. Gre za cesto od Bače pri Modreju do Petrovega Brda ter dalje z odcepoma proti Bohinjski Bistrici oziroma Škofji Loki. Ta trasa, ki vodi po Baški grapi ter drugih slikovitih območjih polnih naravnih lepot in drugih zanimivosti omogoča najkrajšo zvezo med Primorsko in Gorenjsko.

Za ponazoritev pomembnosti omenjene ceste navajamo, da je po lovanje iz Gorice oziroma Nove Gorice po tej trasi pa do Bohinjske Bistrice za 81 km krajše, kot pa smer preko Vipavske doline, Posočje in Ljubljane. V odnosu na cesto čez Vrčje, pa je omenjena smer po Baški grapi ter po cesti čez Sorico celo za 106 km krajša. V celoti je na primer cesta iz No-

ve Gorice čez Baško grapo in Sorico do Bohinjske Bistrice dolga le 87 km, po Selški dolini v Škofjo Loko pa 99 km.

Zemljepisne prednosti tega področja pa so zelo slabo izkoriščene, ker je cesta, ki bi lahko tako idealno povezovala Primorsko z Gorenjsko, razen na nekaterih odsekih, v zelo slabem stanju. Lani so pretežno s sredstvi tolminske občine ter s samoprispevkom občani postavili 3 kilometre cestišča skozi naselja Klavž, Grahovo, Hudajžna in Podbrdo. S tem so vsaj za prebivalce teh vasi zagotovili boljše higienske razmere oziroma so odpravili prah. Nekaj odsekov so asfaltirali tudi na gorenjski strani, to je na trasi od Petrovega Brda proti Bohinjski Bistrici oziroma proti Škofji Loki.

Razprave o cesti, ki bi lahko predstavljala idealni vezni člen med celotno deželo Furlanijo - Julijsko

krajinu ter velikim delom Primorske s skupaj okoli milijon 600 tisoč prebivalci ter turističnimi območji na Gorenjskem, trajajo že več let, toda doslej niso obrodile skoraj nobenega sadu. Ne gre torej le za koristi in težnje približno dveh tisoč občanov v Baški grapi ter dveh tamkajšnjih osrednjih delovnih organizacij, tovarne volnene blaga v Podbrdu in lesno - industrijskega podjetja v Klavžah. Predsednik občine Tolmin, Škofja Loka in Redovniki se so na nedavnem skupnem sestanku menili, da bi morali asfaltiranje omenjene ceste vključiti v program urejanja cestnega omrežja v Sloveniji v prihodnjih letih. Ta program prav sedaj snujejo. V omenjenem obdobju naj bi asfaltirali še 33 kilometrov cestišča na trasi, ki je v najslabšem stanju. Gre za odseke od Bače pri Modreju do Petrovega Brda do Zalega Loga,

IZPREM TRŽAŠKEGA OKROŽNEGA SODIŠČA

Vinjeni Jugoslovanci brez vzroka na vlaku napadel sprevodnika

Pretor ga je pogojno obsodil na 8 mesecev zapora in 20 dni pripora

Pred tržaškim kazenskim sodiščem se je predvčerajšnjim moral zagovarjati 42-letni jugoslovanski državljani, pleskar Marko Maras iz Osijeka, ki ga je pretor dr. Barbačallo sodil po hitrem postopku.

Prizor, ki se je 23. julija letos odigral na brzovlaku Trst - Beograd in v katerem je glavno vilo so igrali prav jugoslovanci, je bil podoben pravei kavbojki, tako da je, s ščepcem ironije povedano, manjkal le filmski operater, ki bi posnel ves prizor.

Vlak je privozil že do Nabrežne, ko je sprevodnik, 47-letni Bruno Muffato, pričel pregledovati posameznim potnikom vozovnice. Ko je prišel do kupeja, kjer sta sedeli dve gospe, se je po pregledu njunih vozovnic zavedel, da nista v redu. Vse bi se moglo lahko (in skoraj verjetno) zaključilo s kakim poslušnilom ali pa neznačajno globo, če bi ne nastopil Maras. Nenadoma je vdril v kupe, zagrabil sprevodni-

ka za desno roko in mu jo skrilil za hrbtom, nato pa ga skušal potisniti do okna.

Nesrečnega železničarja so na srečo kmalu rešili nekateri potniki in ko je vlak prispel na tržaško postajo, je Muffato poklical policijo in izročil Jugoslovana agentom.

Oba, Muffata in Marasa, pa so najprej odpeljali v bolnišnico, kjer so prvemu ugotovili izpah desne rame in ga odslavili s prognozo okrevanja v ene tednu, drugemu, napadalcu, pa so ugotovili močno vinjenost.

Maras je na razpravi pred pretorjem dejal, da ni nameraval raniti Muffata.

Tako javni tožilec, odv. Sabini kot branilec, odv. Loisi, sta zahtevala za obtoženo najnižjo kazen. S priznanjem splošnih olajševalnih okoliščin je pretor obsodil Marasa pogojno na 8 mesecev zapora in 20 dni pripora ter odredil njegovo takojšnjo izpustitev iz Koroneja.

Brezkrajno življenje deklic, ki so v koloniji Slovenskega dobrodelnega društva v Nabrežini, gre h koncu. Jutri se bodo vrstile domov, za spomin na prijetne dni pa so se slikale skupaj z osebami

OB ODSTOPU DIREKTORJA NASA DR. PAINEJA

Iz vesoljskih prostranstev so ZDA stopile na trdna tla

Proračun NASA se je skrčil na 3,3 milijarde dolarjev - Polovica vojske znanstvenikov in tehnikov je zapustila ustanovo - Tudi številni kozmonavti so izbrali novo pot - Preusmeritev dejavnosti

Dr. Thomas Paine, direktor NASA, je dal ostavko. 49-letni vodja te močnega ameriške ustanove je svojo ostavko motiviral s tem, da ima preveč plačo in da si je zato izbral službo, ki jo je imel prej, namreč službo enega vodilnih ljudi močnega ameriške korporacije «General Electric Company».

Pred letom dni, ko se je ves svet navduševal nad tem, da je človek vendarle stopil na bližnje vesoljsko vesoljsko telo — Luno, bi si odstop človeka s takega položaja prav gotovo ne mogli niti misliti. Kaj se, tedaj je bil človek prepričan, da se bo nadaljeval osvajanje Lune in vesolja nadaljevalo s pospešeno naglico, kajti ameriška vesoljska tehnika in ameriška tehnologija sta slavili zmago in do takih, da zmoglo veliko več, kot bi se bilo pričakovalo. Vrh tega je vzporedno z ameriškim uspehi poprečni človek pričakoval tudi sovjetski delež na tem področju. Skratka, kazalo je, da si je človek resnično utrl pot v neskončne zračne prostore. Danes, po vrsti dogodkov, ki so temu veličastnemu uspehu sledili, pa so voditelji ameriških vesoljskih programov stopili iz vesoljskih prostranstev na trdna tla, na Zemljo, kot se je nekdo figurativno izrazil.

Nikakega dvoma ni, da je prvi polet na Luno še danes, podobno kot pred letom dni, edinstven zgodovinski dogodek. Primerjati ga moremo s prvim poletom iz poznega kozmonavta Gagarina. V obeh primerih gre za posameznik «prve» in tudi prelomne dogodke, ki ostanejo v zgodovini. Tudi drugi polet na Luno je bil pomemben, ker je prinesel veliko znanstvenih rezultatov. Nekateri so celo rekli, da je uspeh drugega poleta na Luno — gleda tega — prekosil vse dosedanje uspehe človeka na Zemlji. Morda je v tem nekaj pretiravanja, gotovo pa drži, da je bil tretji polet na Luno, ta «veliki polom in veliki uspeh» eden odločilnih dogodkov v ameriški astronautiki. Za tretji polet na Luno danes že vsi priznavajo, da je bil izjelen, nezadostno pripravljen in časovno nepotreben polet. Nekateri menijo, da so v Beli hiši, morda celo v Pentagonu ta polet «narobili» zato, da bi se svetovno javno mnenje preusmerilo proti vesoljem v poletu in na Luni in bi ne stedi po slavam stoletnice Leninevega rojstva v Moskvi in v Sovjetski zvezi nasloplj. Ne glede na to, ali to drži ali ne, je tretji polet dokazal, da je človek tudi v vesolju že toliko «doma», da se more vrniti na Zemljo, tudi če marsikaj v vesoljski ladji odpove.

Posredno pa je tretji polet na Luno ali bolje proti Luni dokazal, da v nekaterih tovrstnih podvignih nimajo prve besede znanost, pač pa predvsem prestiž, rekli bi nacionalni ali državni prestiž, z drugimi besedami — politika.

Potrebnosti bodo semafori za podmornice

NEW YORK, 29. — Ameriška «National Academy of Sciences» meni, da ne bo dolgo, ko bo treba tudi pod vodno gladino postaviti podobne prometne znake, kot so sedaj na cestah. To bi poteglo, pač pa rezultat podatkov o podmorskem prometu. Že sedaj namreč pluje pod vodo nešteto podmornic, ki bodo v kratkem privedle do prenatrpanosti vozil v morju. Že nad štirideset podmornic namreč redno pluje v Atlantiku in Pacifiku v raziskovalne namene, koliko pa je še drugih podmornic vojaškega značaja? Če deset do dvajset let ne bo število podmornic podvojilo in tedaj bo postala nevarnost trčenja skoraj neizogibna.

Problem postane še težavnejši, če pomislimo na številne podmorske naprave za črpanje nafte. Če kakih pet let bo namreč na področju ameriških teritorialnih voda kakih 25 do 30 naftnih področij. Ta industrija pa bo zahtevala tudi nov način podmorskega prevažanja nafte.

Prav zaradi teh dejstev ameriška znanstvena akademija meni, da je treba čimprej uveljaviti sistem signalizacije podmorske plovice namesto luči na površinskih vozilih, naj bi pod morjem uporabljali zvočne signale. Oznaki bi morali biti večje podmorske zapreke, prav tako bo treba organizirati tudi reševalno službo za podmorske črpalnice.

LETHBRIDGE, 29. — Neki nemški kemik je sporočil na mednarodni konferenci v Lethbridgeju, da mu je uspelo dobiti sredstvo proti mrčesu, ki ima enako moč kot DDT, vendar ni nevarno za človeka in toplotno nevarno. Nemški kemik dr. Korte, z zavoda za agrarno kemijo na univerzi v Birminghovu, je dejal, da njegovo sredstvo proti mrčesu «dihidroheptahlor» deluje selektivno in torej biološko uničuje encime mrčesa. Novo sredstvo proti mrčesu je za sedaj še predrago, s proizvajalnimi sredstvi v večjih količinah pa bi se njegova cena mogla znižati.

stronga, Aldrina in Collinsa še danes očitno tudi s pajčolanom «duha Apolla». Za Ameriko namreč predstavlja ta uspeh po vsej verjetnosti dolgoročno politično-propagandno naložbo, ki se je že izplačala in ki se bo še izplačevala in se je zato mogel dragi, verjetno celo predrag program vesoljskih raziskovanj skriti na bolj trezno, racionalno, razmeram primerno ohranjanje prestiža, deloma pa tudi «zadovoljevanju znanstvene radovednosti». Ameriški industrijski potencial pa, ki se je bil pogljal s tolikšno vno, je moral nekoliko zavreti svoj tempo, kajti ameriške, celo ameriško bogate razmere vsega tega niso več zmogle. Znano je, da se je ameriško gospodarstvo — seveda ne izključno na račun NASA in vesoljskih poskusov, pač pa predvsem na račun ameriških vojaških stroškov — znašlo v težavah.

Od tod tudi naslednje posledice: letošnji proračun ustanove za astronautiko in vesolje (NASA) je bil skrčen na 3,3 milijarde dolarjev, medtem ko je leta 1965 imel na razpolago obilnih 5 milijard dolarjev. Gre za skrčenje proračuna v znesku skoraj dveh milijard dolarjev ali 1200 milijard v naši valuti. Prej smo rekli, da se je program skrčil zaradi finančnih težav. To drži, ponavljamo, le deloma, kajti 3,3 milijarde dolarjev, kolikor znaša proračun NASA, je le 1,7 odst. zveznega proračuna in ne predstavlja niti polovice 5 odstotkov, kolikor znašajo stroški Pentagona, seveda v odnosu do nacionalnega dohodka ZDA. Hkrati pa moramo dodati, da samo letošnji primanjkljaj v ameriškem zveznem proračunu znaša malo manj kot tri milijarde dolarjev.

Vsi ti podatki govorijo, da finančne težave obstajajo, da pa ni vse v tem, da se torej ZDA vračajo na racionalno izkoriščanje sredstev, tudi kar zadeva vesoljske programe in da sedaj živijo «od rente», ki jo predstavljajo uspehi z osvojitve Lune pred letom dni. Z druge strani pa je neki funkcionar NASA rekel: «Nixonova uprava ni le ogolila proračun (NASA, seveda) C. kosti, pač pa je te kosti tudi izsekala na kosce».

Razumljivo je, da se to močno odraža v močnem aparatu NASA, ki je pred letom dni pri zaposloval 400.000 ljudi in ki zaposluje danes le polovico te vojske znanstvenikov in tehnikov. Mnogi znanstveniki so že zapustili ustanovo in vesoljske raziskovalce je zajela tako imenovana «moralna kriza». Pravzaprav ta kriza ni prišla do izraza z novim proračunom, pač pa že po «neuspešnem uspehu» ali po «uspešnem neuspehu» z «Apollo 13». Število poletov se je takoj skrčilo in to že v načrtu samem, tako da namesto treh poletov na leto bosta odsele le dva, in še ti se bodo zaključili v 1972. letu.

Tudi vesoljski junaki, ne le tisti, ki so stopili na Luno, pač pa tudi ostali, živijo «od slave». Pa tudi od kapitala, ki so jih in jih še predstavljajo njihovi vesoljski rezultati. Nekateri bivši kozmonavti, kot na primer Shepard, ki bi moral biti komandant «Apolla 14» kateprega polet so odložili na prihodnji 21. januar, in Conrad, ki je bil komandant «Apolla 12», želijo še leteti, toda drugi, kot na primer Aldrin, Stafford in Armstrong, ostajajo sicer zvesti NASA, toda kot funkcionarji ne pa kot potencialni kozmonavti: Collins pa je postal pomočnik zveznega sekretariata za zunanje zadeve in to za splošno na vprašanje: Borman je bil svetnik predsednika Nixona za znanost in sedaj je podpredsednik neke znane ameriške družbe, ki se ukvarja z izdelovanjem elektronskih računalnih strojev; Walter Shirra pa je predsednik neke družbe, ki se ukvarja z izposojanjem letal in opreme za iskanje nafte; celo Glenn je zapustil NASA, pa čeprav mu njegovi načrti z javnim udeleževanjem, s politiko, ni so uspehi, skratka, cela vrsta kozmonavtov je svoje kozmonavtske tute obesila na klin.

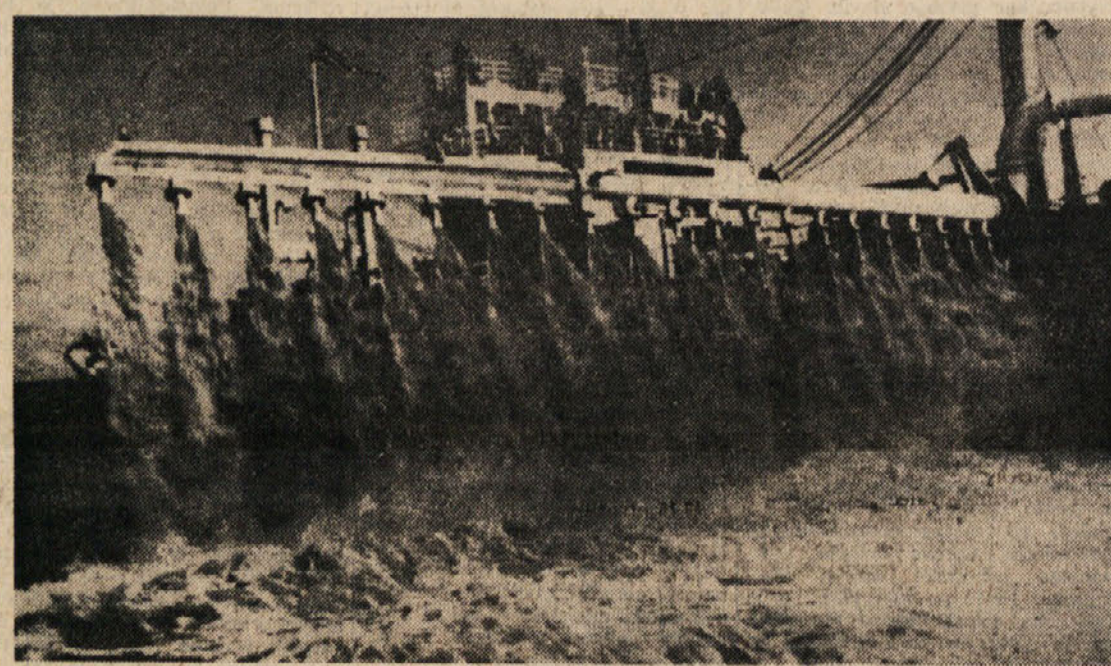
Morda smo napravili nekoliko preveč mračno sliko o tem in bi ta ne bila povsem na mestu v trenutku, ko zapuša NASA njen direktor, toda gotovo je, da razne napovedi, ki so se delale pred le-

tom dni, predstavljajo danes ne več neko utopijo, pač pa resnično delalji sen, kajti komu še pride danes na um, da bi na Luni gradili velike hotele in ogromne plažve, o čemer je bil govor pred letom dni. Toda navdušenje je splahnelo tudi v tistih, ki so bili z vesoljskimi programi neposredno povezani. Mnoge velikanse ameriške korporacije, ki so bile angažirane v pripravah za razne naprave za vesolje, so preusmerile svojo dejavnost in vso proizvodnjo na stvari, ki jih ne potrebujemo v vesolju, pač pa na Zemlji. Menimo, da so napravili prav, kajti vsem in vsakomur je pri srcu uspeh v vesolju, toda še bolj je ljudem pri srcu rešitev problemov na Zemlji. In teh je veliko, čisto še preveč.

PRED LETI SO ZNANSTVENIKI ZAMAN OPOZARJALI SVET

Velika področja Združenih držav pod «kapo» zastrupljenega zraka

Newyorški demokratični poslanec Ottinger očita Nixonu, da vodi deželo «novi Pearl Harbour» - Zaradi porabe elektrike za naprave za kondicioniran zrak zmanjšana dobava elektrike za druge potrebe - Vreme se ne bo spremenilo

Ena petrolejskih «sester», družba Shell dela poskuse, kako bi očistila morja razne nesnage. Z druge strani pa je znano, da odpade prav na petrolejske družbe pretežna krivda za onesnaženje morij.

Znanstvenikom, ki so pred kakimi desetimi leti opozarjali svet, da bo tempo motorizacije in razvoj industrije privedel civilizirani svet v težave zaradi klimatskih sprememb, kolikor ne bodo sprejeli ustreznih ukrepov, so poslovni in tudi drugi krogi očitali da zganjajo alarmizem. V zvezi s tem je bil zanimiv spor glede spreminjenih razmer v San Franciscu in v Filadelfiji na oni strani Atlantika, ostre pa so bile tudi polemike v zvezi s Posarjem in Porurjem v Zahodni Nemčiji. Danes znanstvenikom ne očitajo več alarmizma, ker se je vse prebivalstvo civiliziranega sveta znašlo pred zelo kocijivim vprašanjem: pomanjkanja čistega zraka, pitne vode in v zadnjih dneh tudi morij. Problem zastrupitve zraka in vode postaja ne le vedno bolj pereč, pač pa skrajno pereč in ni več problem posameznih velikih centrov ampak že velikanskih področij, celo zemljepisnih regijov.

Od New Yorka do Atlante se razteza plast zelo toplega lepljivega zraka, ki je tako rekoč premojen ali prenašič s strupenimi plini in sestavinami, tako da je zastrupljenost zraka že na robu nevarnosti za vse prebivalstvo, ne pa samo za tiste, ki so šibkejšega zdravja, za tiste, ki jim nagajajo okvare na pljučih in srcu. Še štiri dan milijoni prebivalcev New Yorka s težavo prenašajo vreme, kajti v zraku je veliko

žveplena in ogljikovega dvokisa. Zrak je že toliko zasilen s temi strupi, da ljudje s težavo diha in mnogim se solzijo oči. Neki newyorški poslanec je izjavil, da bi to stanje moglo spraviti marsikoga na drugi svet, kolikor se vreme čimprej ne spremeni.

Zadeva je tako resna, da washingtonske zvezne oblasti imajo že pripravljene odloke, s katerimi nameravajo omejiti uporabo avtomobilov. V Washingtonu in njegovi okolici je «kontaminacija» zraka dosegla raven, kakršni do sedaj še niso nikoli zabeležili.

Zvezna meteorološka služba, ki ima svoj sedež v Washingtonu, je v svojem večeršnjem poročilu obrazložila vzroke sedanjega stanja, seveda kar zadeva stagnacijo zraka, in povedala, da «plaz toplega zraka prekriva pretežni del jugovzhodnega področja ZDA».

Če izključimo metropolitansko področje New Yorka, se posebna plast zraka razteza od Filadelfije pa preko Raleigha, Atlante, Chattanooga pa vse do Morgan Valley. Visok pritisk je stacionaren tudi nad osrednjimi zveznimi državami ter nad delom južnega pasu na atlantski obali ZDA, skratka, ta vroča plast zraka, ki se n'kakor ne premakne in pod katero se Američani «kuhajo», bo ostala še dolgo, kajti tudi nekaj neviht, ki jih predvideva meteorološka služba, «bodo kaj malo pomagale za to, da bi se zganil zrak, ki stagnira nad vsem tem področjem».

Že v torko so oblasti s področja Columbie hotele omejiti uporabo avtomobilov, toda merilne naprave za ugotavljanje zastrupljenosti zraka, še niso dale alarmnih podatkov. Toda nevarnost za omejitve uporabe avtomobilov obstaja in možno je, da stopi v veljavno sklep, ki je bil že sprejet in da se nalepijo letaki, ki so prav tako že sestavljeni.

V New Yorku se je temperatura povzpela na 32 stopinj C. Toda 32 stopinj C ni tisto, kar spravlja vodilne ljudi v skrbi, pač pa zelo slab zrak, ki je prenašen z najrazličnejšimi strupenimi plini in prahom. Zrak v New Yorku je od ure do ure vedno bolj «uma» in naprave za kondicioniran zrak delujejo s polno paro, da bi rešili ljudi po vročini in prostih prevelike lokalne in prevelike vlage, ki je v zraku. Električne naprave sploh delujejo s tolikšnim ritmom, da so v vodstvih električnih central začeli že ukrepati za skrčenje porabe. Glavni dobavitelj električne energije newyorške podzemeljske železnice

družba «Consolidated Edison» je skrčila dobavo elektrike že pred dvema dnevoma. Zato je newyorška metropolitanska železnica hlažila zmanjšati brizno svojih vozil, v velikih nebotičnikih pa so odpovedala tako imenovana nagla dvigala. Pomanjkanje električnega toka se čuti tudi drugod, na drugih področjih dejavnosti.

Zrak v New Yorku je tako umazan, da se to vidi s prostim očesom. Posebno ob sončnem zatonu je bilo vse mesto zavito v siv meglico, tako da človek, ki je s kakšnega visokega nebotičnika

gledal čez Hudson, ni mogel videti preko reke, kajti gosti zrak je pri vsem vedrem nebu onemogočil pogledu, da bi segal pol drugi kilometer daleč.

Glasnik «ustanove za zaščito ambience» na področju newyorške občine je izjavil, da je raven žveplenega dioksida dosegla mero, ki je že življenjsko nevarna. Če mora človek vdihavati ta zrak šest ur zaporedoma. V istih krogih pravijo, da ni n'kakršne možnosti, da bi v kratkem prišlo do korenitih sprememb v vremenu in posebnosti starejši ljudje bodo prišli v težave in jim zato svetujemo, naj ne hodijo od doma. To svetujemo tudi v mestnem uradu za higieno in zdravje, ki sicer talajojo javnost, da zastrupljenost zraka še ni zaskrbljujoča, ki pa menijo, da je za ljudi ter za ljudi, ki imajo šbko zdravje, bolje, da ostanejo doma.

Demokratični poslanec v Washingtonu Richard Ottinger je obtožil Nixona, da «gre proti Pearl Harbouru okoli», to se pravi, da bo Washington, da bo New York, da bo marsikatero ameriško mesto doživelo polom, ker bo množicam njihovih prebivalcev zmanjkalo čistega zraka za dihanje, za obstoj.

Seveda se to ne tiče le zraka, pač pa tudi voda in marsičesa drugega. In tudi v ZDA se oblasti omejujejo, podobno kot pri nas, na to, da posamezne probleme «preučujejo». To je ugotovil tudi ameriški poslanec Ottinger, to ugotavljam vsak dan pri nas, tako v Milano, tako v Genovi, tako v Rimu, pa tudi pri nas v Trstu, kjer pri vseh kilometrih obale v kratkem ne bo toliko čiste plaže, da bi si človek mogel privoščiti malo sonca.

ZA TISTE, KI ŠE NISO BILI NA POČITNICAH

Nekaj nasvetov za vaše zdravje

Poletje je prav tako nevarno kot je nevarna zima - Vpliv sonca na organizem - Kdo naj gre k morju in kdo v gore

Vročina. Poletje. Poletje v znaku počitnic. Pred nedavnim smo govorili o tem, kako vpliva vročina na avtomobile, ogledimo si danes nekoliko, kako trpi človeški organizem zaradi vročine in komu koristijo morje oziroma gore.

Kljub temu, da so počitnice za nekatere zelo kratke, se velika večina ljudi odpravi iz mesta k morju ali v gore. Pri tem je treba pomisliti, katero okolje bo najbolj prišlo našemu organizmu. Najprej moramo ločiti primerne počitnice po starosti osebe. Za najmlajše bo od primera do primera moral svetovati zdravnik, katero okolje jiti bo najbolj koristilo. Od treh let naprej pa je že lažje nekoliko posplošiti kategorije letovščinarjev.

Otrokom od treh do desetih let starosti, ki čez vse jesenske in zimске mesece kažejo znake prehlada, bronhitisa, faringitisa in drugih bolezni «rila, bo nedvomno zelo koristila morska klima. Toda tudi v tem ne smemo pretiravati, počitnice naj trajajo največ trideset do štirideset dni. Najbolj koristno bo menjavanje klime.

Tudi osebam, ki bolehalo za revmo, koristijo morje. To ne pomeni, da se morajo ves dan praziti na soncu. Za samo bivanje ob morju koristi. Kar se sončenja tiče, mora biti to postopno, kajti, če je sončenje do neke mere koristno, lahko povzroči, če z njim pretiravamo, mnogo motenj in bolezni. To ne samo v zvezi s kožnimi opeklinami, pač pa zaradi tega, kar nam stopi med sončenjem akcija organizma, ki se želi pred žarki obvarovati, v tem trenutku je za ostale nevarnosti organizem manj odporen, zaradi česar lahko zbolijo prav za tistimi boleznimi, ki smo se jih hoteli otresti. Seveda so to le splošni nasveti, kajti na zdravniku je naloga, da od oseba do oseba svetuje primerno klimo.

Kar se tiče odraslih, je morska klima koristna za tiste, ki bolehalo za vsemimi vrstami artritisa. Ob morju nastane več faktorjev, ki so koristni. Predvsem se lahko rešimo znatnega dela obolen, ki dolivimo na tak način koži, da pride v največji meri v stik z zrakom. Pri tem sta dva učinka najvažnejša: jed v zraku in ultravijolični žarki. Morje pa prinaša tudi številne možnosti rekreacije. Na pr. plavanje, ki razbija vse naše mišice, pri tem je seveda zopet treba paziti na postopnost trenin, in ostanjaja v vodi. Tudi ni res, da kdor boleha za artritidom, mora ves čas biti na suhem in zavijati tistim, ki se brezskrbno hladijo v morski vodi. Tudi ti bolniki si lahko privoščijo ohlajitev, s'cer je bolje, da nanjo počakajo do popoldanskih ur, ko se je morská voda dovolj segrela.

Vse to ne velja za tiste, ki bolehalo za bronhitisom ali so pred kratkim preboleli vročinski revmatizem. Zanje je bolje, da ostanejo na plaži. Za starejše osebe, ki imajo srčne motnje in motnje ožilja, niso primerne poletne počitnice pri morju. Če si želijo morja, je bolje, da ob njem preživijo počitnice spomladaj ali pozimi in v najslabšem primeru, da obiskujejo plažo poleti le v zgodnjih jutranjih urah.

Za tiste, ki bolehalo za krčnimi žilami, svetujemo, da se ne izpostavljajo soncu, z druge strani pa je zanje koristno, da se sprehajajo po peščenih plažah in močijo noge do meč, tako da jim valovi nekoliko masirajo bolne ude.

V nekaterih primerih zdravnik odvsetuje letovanje ob morju. To velja za nemirne in stalno napete osebe.

osebe, ki bolehalo za hipertrofičnim gastritisom, za črevesnim čirrom ali za motnjami, ki so odvisne od njihovega posebnega emotivnega stanja.

Žal so sedaj obale v Italiji tako onesnažene in prenaseljene z baciili tifusa in paratifa, da bi ne bilo napočeno da nas cepijo proti tifusu preden gremo na letovanje k morju. K temu naj še dodamo, da je v teh posebnih razmerah priporočljivo, da ne jemo školjk, ki so okužene. Za osebe, ki so zdrave, ni problemov, izbira kraja je odvisna le od lastne izbire.

Jezero so navadno zelo ugodna za tiste, ki bolehalo za srčnimi motnjami, za motnjami ožilja, žlezščitnice in so živčni. Kar se gora tiče ločujemo visoke in srednje visoke gorske predele. Na visoke naj se odpravijo le tisti, ki so v odlični formi in zdravi, na srednja področja od 500 do 1000 metrov višine pa starejše osebe. Srednje visoko gorsko področje je koristno tudi za tiste, ki so pred kratkim preboleli kakšno pljučno bolezen, živčne bolezni ali kužne bolezni.

Tudi poletja se moramo varovati, kot smo navajeni varovati zime in njenih nepravil. Človeški organizem lažje prenaša vročino kot mraz, zaradi tega večkrat lahko pozabimo, kako nam vročina lahko škodi. Industrija je ponekod jasno pokazala, kako lahko vročina škodi človeku. V tovarnah, kjer je bilo veliko delavcev v majhnem prostoru in so za izdelavo predmetov uporabljali vro toplote, so se motnje pri organizmu zaradi vročine jasno pokazale.

Znano je, da nekateri snovi v organizmu uravnavajo njegovo toploto, kri prihaja do centrov v organizmu, ki beležijo površinsko toploto kot tudi notranjo toploto in z delovanjem živčnih, hormonskih, kemičnih in fizičnih procesov uravnavajo ali razporejujejo toploto. Pod 24 stopinjami Celzija začneja organizem ustvarjati toploto, nad to mejo pa organizem toploto razpršuje.

Toplota se razgublja z izževanjem, znojenjem in dihanjem ter z izhlapevanjem. Ko postaja v okolju vročina večja, centri ne morejo več v zadostni meri razprševati toplote. Tedaj nastopita druga dva faktorja: krvnične se razširijo in izhlapevanje je večje, ker se periferično znojenje poveča. To neposredno vpliva na srce, ki začne hitreje bit, da bi pošiljalo na ožilju večje količine krvi, trenutno pa se tudi poveča krvni pritisk, zaradi katerega povzroči neko količino periferne krvniče. Pljuča intenzivneje delujejo, ker hitreje dihamo, zmanjša pa se dotok krvi v trebušno votlino, zaradi tega v prebavila teče. Zmanjša se tudi produkcija seča, kajti veliko vode izločamo z znojenjem.

Po vsem tem lahko sklepamo, zakaj zdravnik odvsetuje vročino srčnim bolnikom. Ker srce in krvni obtok že dovolj bolna, bi se zelo počasi lahko prilagodila na zahteve organizma, ki je vroče. Tudi zelo napeta oseba se ne more hitro prilagoditi vročemu okolju.

Z druge strani je treba paziti tudi na sončenje. Vsakdo bi hotel postati zagorel in to v najkrajšem času. Pomisliti pa moramo, da skoraj zemeljsko atmosfero pridele izločanja, ki so močna od 2800 do 3200 angstromov, ki povzročajo sončarico kot tudi opekline. V najbolj vročih urah dneva se lahko opekline že po 15 do 20 minutah sončenja.

Organizem se pred žarčnim branim s pigmentom, ki ga imenujemo melanin. Ta snov potemni našo kožo. Melanin izdelujejo posebne celice, ki so tesno povezane z živčnim sistemom in ki melanin lahko sintetizirajo v «troxin», če pride iz stika s katalizatorjem (snovjo, ki pospešuje kemične reakcije). Povečanje tiroxina v krvi povzroča živčnost. V zgornjih plaščih kože se ti organizem pred žarčnim poletjem melanina tudi posebna kislina. Ko se preveč časa sončimo, lahko dobimo ob izrabljanju teh dveh zaščitnih snovi opekline in tvev spremembe pri mehanizmu obratovanja celic, ki lahko privedejo do nekaterih rakastih obolenj.

Sinjo obalo uničujejo z betonom

PARIZ, 29. — Sinjo obalo uničuje beton. Že se slišijo v Franciji protesti, zaradi «betonskega zidu», ki kvari naravni videj le svetovno znane letovščarske obale.

Tudi francoski «boom» nemerničnosti je nastal v letih od 1956 do 1962. V tej dobi so cene turističnih letovščarstev trglovala na račun. Brez premisleka so oblasti odobrile številne napadne načrte. Večje družbe za neopremčnine so vedno počele, da se zelele, ne da bi jih ovirala kakšna prepoved. Sedaj so se pojavile posledice te nemerničnosti: turisti množično zapušajo Sinjo obalo.

Pred kratkim so ustanovili organizacijo «Branicelj Sinje obale», ki naj bi ščitila naravno krajino. Predsednik te organizacije Marius Colomb, ki je tudi župan v neki vasi, pa je kljub temu precej črnogled. Dejal je, da se družbe za nemerničnine ne vedno opogibajo na ogniti oviri, brž ko je on povedal gradnjo.

Radio V

ČETRTEK, 30. JULIA 1970

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.55 Slov. narodne; 11.50 50 prvost, 5 kitar; 12.10 Vzroki nesreč pri otrocih; 12.25 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Orkester Bevilacqua; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Simf. Glasba deželnih avtorjev; 18.55 Lucchinijev orkester; 19.10 Godeli; Zvijzdenje na drugih svetovih; 19.25 Izbrali smo; 20.00 Sport; 20.35 Josephson: «Preblisti»; 21.35 Trio; 21.45 Beethovnova komorna glasba; 22.10 Zabavna glasba.

TRST

12.10 Ploščice; 14.45 Tretja stran; 15.30 Juke; box; 15.45 V Ogleju; 16.00 Bizet: Carmen, 3. dejanje.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.00, 15.30, 17.00, 18.00, 20.15, 23.30 Poročila; 7.40 Jutranja glasba; 8.40 Vesela glasba; 9.45 Ploščice; 10.00 Juke box; 10.15 Uspehi motivi; 10.30 Parada plošč; 11.00 Popevke; 11.30 Pesem sledi pesmi; 11.45 Glasba in pesem; 12.00, 12.45 in 16.30 Glasba po željah; 14.30 Lahka glasba; 15.15 Uspehi motivi; 16.00 Prenos RL; 18.10 Pevec dneva; 18.30 Znanje popevke; 18.45 Melodije; 19.00 Mali umotvorji velikih mojstrov; 19.30 Ploščice; 20.30 Prenos RL; 23.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 14.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.00 Vi in jaz; 12.10 Kontrapunkt; 13.15 Program z Gigliolo Cinquetti; 16.00 Beethovnova klavirska glas-

ba; 16.30 Program za mladino; 18.15 Nove pesmi; 19.15 Sindikalna tribuna; 19.45 Luna park; 21.00 Pisan spored; 22.30 Schubertove skladbe.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila; 8.40 Mezzosopranistka G. Fiorini; 9.35 Orkester; 10.00 Radijska prireditve; 10.15 Poje Lando Fiorini; 10.35 Telefonski pogovori; 14.00 in 16.50 Zakaj in kako?; 14.05 Juke box; 15.00 Poljudna enciklopedija; 15.40 Orkester lahke glasbe; 16.00 Pesmi neapeljskega festivala; 17.55 Glasbeni aperitiv; 19.05 Počitnice v čolnu; 20.10 Glasbena prireditve; 21.12 Ploščice dneva; 21.27 Kitara; 22.10 Folklorna glasba; 22.43 Fantastični Berlioz.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.45 Klavirske skladbe; 12.20 Mezzosopranistka M. Horne; 13.55 Sopranistka H. Traubel in B. Nilsson; 14.30 Dunajski plesi na ploščah; 15.30 Trio Haydn; 16.25 Sodobna ital. glasba; 17.10 Janac-kova simf. opus 60; 17.40 Nunzio Rotondo; 18.15 Lahka glasba; 19.15 Koncert; 20.15 Leoncavallo; «Kralj Ojdp»; 21.45 Mascagni: «Zanetto».

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert; 8.45 Glasba in podoba; 9.45 Sodobna ital. glasba; 10.10 Na sporedu je Mozart; 10.20 Chopin in Smetana; 12.00 Glasba izven programa; 12.20 Aristostove skladbe; 13.20 Haydnova Stabat Mater; 15.30 Lahka glasba.

SLOVENIJA

8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00,

13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 18.00, 20.30 Poročila; 8.45 Informativna oddaja; 9.10 Glasbena matejina; 10.05 Počitniško popotovanje od strani do strani; 10.25 Orkestra Falkenauer in Heinz Geese; 10.45 Filmске melodije; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Violinist Yehudi Menuhin; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Lahka glasba; 14.30 Priporočajo vas; 15.10 «Pesem iz mladih dni»; 15.25 Orkester Berlinke; filmarmonije; 16.30 Glasbeni intermezzo; 16.40

ZARADI MUČENJA POLITIČNIH ZAPORNIKOV

Mednarodna komisija pravnikov je obtožila brazilsko vlado

V Ženevi so objavili sporočilo o strahotah v brazilskih zaporih

ŽENEVA, 29. — Mednarodna komisija pravnikov (Commission internationale des juristes), ki ima svoj sedež v Ženevi, je sklenila, da bo nadaljevala preiskavo o ravnanju s političnimi ječniki v Braziliji in da bo sprejela vse potrebne ukrepe, da bi jim učinkovito pomagala.

Prejšnjo sredo je komisija objavila posebno poročilo, ki je vzbudilo veliko zanimanje in tudi ogorčenje po vsem svetu.

Se preden bi omeli, kak odmev so imele te vesti v svetu, bi na kratko navedli najvažnejše ugotovitve komisije.

Poročilo CIJ se oslanja v glavnem na pričevanja in dokumente, ki so prišli skrivaj v svet iz zaporov in koncentracijskih taborišč, ali pa so jih posredovali komisiji bivši zaporniki, katerim se je posrečilo zbežati iz pekla brazilskih zaporov. V poročilu komisije je rečeno, da je mučenje postalo politično orodje, ki ga policija sistematično uporablja na »samo, da bi prisilila zapornike na priznanje resničnosti ali namišljenih prekrškov političnega reda v Braziliji, temveč tudi kot sredstvo za duševno in fizično nasilje nad zaporniki. Mučenje je izredno hudo, da pripeljejo v sprejemnico, kjer se sorodniki pogovarjajo z zaporniki, kakega pohabljenega fanta. Po mnenju policijskih in zapornikov oblasti bi morali neskladni gibanji in očitni znaki posledic mučenja pohabljenega napotiti sorodnike, da bi svetovali svojcu (sinu ali hčerki, možu ali ženi) naj vneto sodeluje s policijskimi organi.

V poročilu je nadalje rečeno, da se mučenje izvaja na znanstven način in se navajajo metode mučenja, ki so najbolj v navadi: mučenje z vodo (zapornikovo glavo veka v vodo), mučenje z elektriciteto (električni tokom (apliciranje elektricitete na spolovila, ušesa, prsi, na spodnjo stran veka), moralno mučenje (nekega dečka so mučili pred materjo, več sorodnikov so mučili hkrati).

Komisija navaja nadalje, da ima v vojaškem zaporu v Belo Horizonte policijske pse, ki so jih posebej izučili. Psi navadno zagrabijo človeka za najbolj občutljive organe njegovega telesa. V prostorih zvezne civilne policije (DOPS) v Sao Paulu je zelo v navadi mučenje zapornikov s tem, da jim izdirajo nohte, ali pa jih spolno pohablja. V Sao Paulu, Curitiba in Juiz de Fora so sežgali nekaj zapornikov na slani.

Poročilo mednarodne komisije pravnikov navaja po imenu vse vladne organe, katerim je v Braziliji poverjena naloga političnega zatiranja ter, se zaključuje dobesedno: «Ni nobenega upanja, da bi zatiralni aparat postal liberalnejši, ker raste število agentov, funkcionarjev in častnikov, ki so se specializirali v mučenju svojih rojakov. Izgini način, ki se jim nudijo, da bi se edini kazni, da ne reče moščečanju svojih rojakov, je da nadaljujejo in krepijo represijo. Mučenje pa potrebuje popolno tajnost in molk, sramožljivost priči ali krinko normalnosti. Javno mnenje civiliziranih dežel ima danes resnično možnost, da prepreči s stalnimi in točnimi ovadbami nečloveško ravnanje z brazilskimi političnimi zaporniki.

Ta dokument mednarodne komisije pravnikov je zelo razburil brazilsko vlado, ki je takoj zanikala, da bi v Braziliji sploh obstajali politični zaporniki (v resnici pa jih je kakih 12.000). Komisija pravnikov je zahtevala od brazilškega diplomatskega predstavništva v Ženevi, naj ji posreduje besedilo protistne note brazilskega ministra za pravosodje Buzaida. Diplomatsko predstavništvo je odklonilo odgovorilo komisiji, naj sama poišče dokument, ko je že tako dobro informirana o razmerah v Braziliji.

Generalni tajnik CIJ Sean McBride se je udeležil sestankov, kjer se je razpravljalo o mučenju in

ki sta jih priredili papeška komisija «Pravica in mir» in komisija za družbeni razvoj in mir — Sodepax (ta organizacija je nastala ob sodelovanju Vatikana in ekumenskega sveta cerkva). Visoki pravnik razpolaga sedaj z zelo izčrpano dokumentacijo o tem vprašanju ter je zato poslal brazilskemu pravosodnemu ministru naslednjo brzojavko: «Sprejel sem na znanje vašo izjavo s katero ste zanikali, da bi ostajali v Braziliji politični zaporniki in s tem tudi izvajanje mučenja. Spoštljivo svetujem, naj vaša vlada pristane na izčrpano javno preiskavo, ki naj jo izvede komisija za človečanske pravice Organizacije ameriških držav. Prav tako naj se omogoči takoj mednarodnemu odboru Rdečega križa in organizacije «Amnesty international» obisk zaporov.»

Mednarodna komisija pravnikov je v tej zvezi ponovila postopek, ki ji je svoj čas omogočil, da je dosegla od Evropskega sveta obdobje grške vlade v zvezi z njenim ravnanjem z grškimi političnimi zaporniki. Zato se je obrnila na njihovi ali namišljenih prekrškov političnega reda v Braziliji, temveč tudi kot sredstvo za duševno in fizično nasilje nad zaporniki. Mučenje je izredno hudo, da pripeljejo v sprejemnico, kjer se sorodniki pogovarjajo z zaporniki, kakega pohabljenega fanta. Po mnenju policijskih in zapornikov oblasti bi morali neskladni gibanji in očitni znaki posledic mučenja pohabljenega napotiti sorodnike, da bi svetovali svojcu (sinu ali hčerki, možu ali ženi) naj vneto sodeluje s policijskimi organi.

AOSTA, 29. — 21-letna avstrijska gornica Helga Gruber iz Innsbrucka je izgubila življenje na pobočju slovenskega «Dent du Geant». Ko se je spuščala z vrha gore skupaj s skupino avstrijskih alpinistov, je med nevihte zadela strelo. Njeni goropski tovaršiki so privzeli njeni truplo ob klin v steni ter obvežili o nesreči gorske reševalce. Ti so pozneje prenesli njeno truplo v dolino.

PORT MANSFIELD, 29. — Skupina potapljačev je našla nekaj španskih galej, ki so pripadale po mnenju zgodovinskih strokovnjakov večji skupini ladji, ki so se potopile v Mehikiškem zalivu l. 1553. Ladje so prepuščale bogat tovor zlata in drugih dragocenosti.

Komisija za zgodovinske najdbe v Teksasu je potrdila da pripada top, ki so ga potegnili iz morja blizu teksiške obale prav omenjenemu brodomu.

Spomladni l. 1553 se je 14 ladji (od skupno 20), ki so malo prej odplule iz pristanišča Vera Cruz v Mehiki, potopilo zaradi viharja. Komisija za zgodovinske najdbe meni, da so predmeti, ki so jih do sedaj potegnili iz morja, pripadali sedmim potopljenim ladjam.

Inteligenten papagaj
NEVILL'S CROSS (Anglija), 29. — Majhen avstralski papagaj «Timm» se je vrnil na svoj dom nekaj dni potem, ko je zbežal iz kletke. Ptiču se je vrnil v posrečilo, ker je znal na pamet telefonsko številko svoje lastnice.

REYKJAVIK, 29. — Neka sovjetska ladja je na Atlantskem oceanu našla razbitine letala za blagovni promet vrste «Antonov 22», ki je strmoglavilo pred 11 dnevi in na katerem je bilo 23 oseb. Letalo je odpotovalo iz Keflavika 18. julija, namenjeno pa je bilo v Peru. Mnoge ladje in letala iščejo sedaj eventualne preživele in ostanki letala.

Igralko Liz Taylor je zamenjal za ženo
BEVERLY HILLS, 29. — Policijska je aretirala nekega moškega, ker je predstavil par vojnič v avtomobilu kot druge avtomobiliste. Pozneje se je zvedelo, da je moški zasledoval neki avtomobil v katerem se je po njegovem mnenju pela žena s svojim ljubimcem.

DRAGO KOSMRLJ
RIO DE JANEIRO, 29. — Brazilske sodišče je obsodilo častnikarja Murja Jorge Lidyo, ki piše za opozicijski časopis «Tribuna da Imprensa» na eno leto zapore, ker je v

Zaradi ljubosumnosti pa se je možak hudo opelkel: v zasledovanem avtomobilu je bila namreč sloviata filmska igralka Liz Taylor s svojim zdravnikom, ki je obvestila policiste, da ji je nadležne skušal prekrizati pot.

Politiisti so moškega po skrbni preiskavi izpustili na svobodo. Šef policije je izjavil, da so skrbno preiskali vso zadevo, le ene okoliščine niso ugotovili: če je namreč krivceva žena v resnici podobna Liz Taylor.

RIM, 29. — Približno 1000 oseb je včeraj organizirala na rimskem Republiškem trgu solidarnostno demonstracijo za češkoslovaško. Zvočenje je trajalo približno eno uro in je potekalo popolnoma mirno. Navzoči so bili v glavnem študentje in mladinci.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Sporazum med podjetjema Generaleksport in AGIP

Podjetji programirata gradnjo moto-hotelov v Jugoslaviji

Podjetje Generaleksport v Beogradu in italijansko podjetje AGIP bosta začeli v jeseni graditi tri motele v celinskem delu Jugoslavije. Po sporazumu med obema podjetjema bodo začeli graditi moto-hotel v Beogradu, ki bo spadal v kategorijo B in ki bo imel okoli 650 ležišč. Razpolaga bo s parkirnim prostorom, servisnimi delavnicami, garažami, samostojnimi trgovinami in benoinskimi črpalkami. Predvideno, da bo gradnja stala 60 milijonov dinarjev, od katerih bo AGIP prispevala za 49 odst. Moto-hotel bo sprejel vrsto goste čez dve leti. Pozneje bodo zgradili dva podobna moto-hotela v Zagrebu in v Ljubljani.

Vesti iz Slovenije
Novembra bo minilo 25 let, odkar je na Jesenicah začelo delovati Slovensko ljudsko gledališče, današnje «Amatersko gledališče Tone Cufar». Na zadnji seji gledališkega in umetniškega sveta so razpravljali predvsem o repertoarju za prihodnjo sezono, ki bo posvečen temu srebrnemu jubileju. Okvirni program gledališkega obsega 13 dramskih del, med drugimi tudi Cankarjevo farso «Pohujšanje v dolini Šentflorjanski», s katero so pred 25 leti prvič nastopili na jeseniškem odru. Kulturno dejavnost v tem letu pa bo prav gotovo popestrilo še 14. srečanje dramskih skupin iz Slovenije, ki bo to sezono na Jesenicah.

Pri založbi «Mladinska knjiga» v Ljubljani je izšla te dni nova pesniška zbirka Jožeta Šmita z naslovom «Kako bomo umirali». Ob tej priložnosti — gre za sedmo knjigo pesniškega priznanega slovenskega pesnika — je pripravila založba intimno srečanje s pesnikom. Poglavitna pozornost srečanja je veljala novi zbirki Jožeta Šmita, ki jo je založba objavila v rekordnem času, dva meseca po izdaji rokopisa. Jože Šmit velja v slovenski poeziji za samostojnega liričnega izpovedovalca. V njegovih pesmih, ki jih objavlja že več kot tri desetletja, odmevajo tako spremembe časa kot najgloblje osebne izpovedi. O tem se posebno priča njegova najnovejša pesniška zbirka, ki v štirih cikih izpoveduje zrela spoznanja in ljubezni in obupu, o praznoti in smislu človekovega življenja.

«GUSAR» JE NAMERAVAL NA KUBO
Poskus preusmeritve argentinskega letala
Premislil se je zaradi nevihte, ki je na tem področju divjala

CORDOBA (Argentina), 29. — «Zračni gusar» je poskušal včeraj preusmeriti argentinsko letalo vrste «Boeing 737» družbe «Aerolineas Argentinas» na Kubo.

Na letalu je bilo 49 potnikov in pet članov osebja. Letalo je na poti Salta-Buenos Aires in imelo se je ustaviti v Cordobi za napolnjenje rezervoarjev. Medtem ko je bilo ustavljeno v Cordobi so obkrožili letalo policijski agenti. Najprej se je zdelo, da je gusarjev več. Glasnik letalske družbe je namreč v začetku poročal, da je gusarjev kar pet, kasneje da so trije, končno pa dva. Malo pred Cordobo naj bi bil eden prisilil pilota, naj se ustavi in naj med pristankom ne dovolj nikomur, da se približa letalu, drugi pa naj bi bil zaprt ostale člane osebja v zadnji del letala. Dejansko so kasneje odkrili, da je bil «gusar» eden. V Cordobi je dovolil, da je letalo zapustilo 22 potnikov, med katerimi je bilo 9 žensk in dva otroka. Ostalih 27 potnikov in osebja pa so morali napotiti na drugi prosti.

Zaradi težav, ki so nastale pri polnjenju rezervoarjev je letalo ostalo nekaj ur na letališču. «Gusar» je tedaj prošil, naj bi prišel na letalo bolivijski konzul. Po daljšem posvetovanju z njim je gusar pustil letalo. Tedaj se je tudi zvedelo za njegovo ime. «Gusar» je bil 25-letni Bolivijec Lorenzo Fernin Jurado Albomoz.

Argentinska vlada je pretekli mesec izdala zelo stroge ukrepe v zvezi z «zračnim gusarstvom». Za ugrabitve, preusmeritve letal in gverilske akcije proti vojaškim postojankam je predvidena smrtna kazen s takojšnjo ustrejitvijo. Alboroz, ki so ga aretirali, ko je stopil z letala, je prvi «zračni gusar» po omenjenih vladnih ukrepih.

Perujska lepota se na počitnicah v Francoskih Alpah ukvarja s poletnim smučanjem v višini 3300 m oblačena — oziroma slečena — kot za na plažo...

Los Angeles — Susan Atkins, Linda Kasabian in Leslie Van Houten (od leve proti desni) v družbi policijske agentke na procesu proti «Satanu»

NA PROCESU PROTI «SATANU»

Zanimive izjave Linde Kasabian o umoru v Tateini vili v Bel Airu

Podroben opis «družinskega» življenja v «Spahn Ranchu» in umora filmske igralka ter njenih prijateljev

LOS ANGELES, 29. — Na procesu proti «Satanu» Charlesu Mansonu je Linda Kasabian danes nadaljevala s svojim pričanjem in opisovanjem življenja «družine».

Na vprašanja sodnika je Kasabianova točno povedala, kako je potekalo življenje v «Spahn Ranchu». Ženske so imele nalogo, da pripravljajo hrano, pazijo na otroke in tudi da ponoči stražijo «ranch». Moški pa so navadno preiskovali hrano, čistili vozila in eventualno popravljali pohištvo. «Družina» se je hranila v glavnem z zelenjavo, ki so jo fantje pobirali med odpadki v supermarketih. Mesa niso nikoli jedli. Manson je tudi odločil, kdo naj ponoči straži «ranch». «Družina» je razlagala, da se boji napada «crnih panterjev». Tudi umore, o katerih jim je večkrat govoril, kot o ab-

solutno potrebnem dejanju, je upravičeval, češ da z vrsto umorov, katerih krivda bi padla na «crne panterje», bodo sprožili boj med belci in črnci, tako da se bodo vzajemno uničili.

Kasabianova je povedala, da je takoj po vstopu v «družino» imela spolne odnose s «Satanom», kakor tudi z vsemi ostalimi člani «družine». Navadno so take «orgije» organizirali vsi skupaj in «sužnje» so morale biti na razpolago sicer maloštevilnim moškim v «družini». Včasih so morale «sužnje» imeti spolne odnose tudi z obiskovalci «Spahn Rancha». Kasabianova je omenila tudi 16-letno dekle, ki je bilo za nekaj dni gost «družine». Povedala je, da jo je Manson sicer nameraval sprejeti v skupino in jo je podvrnil osebnim testom. Naslednji dan jo je iz neznanh vzrokov poslal domov.

Zelo zanimive so bile Kasabianine izjave v zvezi z umorom filmske igralka Sharon Tate in prijateljev, ki so bili gostje njene vile v Bel Airu. Tisti večer se je skupina, ki so jo sestavljali Charles Watson, sama Kasabianova, Susan Atkins, Patricia Krenwinkel in seveda Manson, z avti odpravila do Tateine vile. Atkinsova je najprej prebrala telefonske žice, nato pa so se zenske odpravile v samo stavbo. Ravno tedaj je prišel 18-letni Steven Parent, ki ga je Watson umoril s štirimi strelji v glavo. Potem so vdrli skozi okno v poslopje. Manson je vrtel roko v poslopje. Kasabianovi in Manson ukazal, naj počaka na vrtni. Res je dekle obsledila kričanje in stokanje iz vile, si ni mogla zadržati in je stekla proti poslopju. Zagledala je tedaj

moškega z okrvavljenim obrazom. Za njim je prišel Watson, ki ga je zabodel in tako umoril. Patricia Krenwinkel je istočasno večkrat zabodla igralko Abigail Folger.

Ko je dekle to pripovedovalo, so jo zalile solze in sodnik je prekinil razpravo za nekaj ur.

Ko se je Kasabianova nekoliko pomirila, jo je sodnik začel spet zasliševati. Povedala je še, kako so odvrli orožje in okrvavljene obleke in kako so se nato vrnili v «Spahn Ranch». Iz pripovedovanja je bilo kasneje razvidno, da jih Manson ni spremljal. Šele ob povratku domov, so mu podrobno povedali, kako so izvršili njegove ukaze. «Člani družine» so bili jezni s Kasabianovo, ker je med pokolom skušala zbežati. Ko je dekle to pripovedovalo, jo je še obhajala groza. Ob koncu je še dodala, da so se po poti v «ranch» ustavili v neki vili, da bi se umili.

Nenadoma je Charles Manson skočil na noge in zavpil Kasabianovi, naj preneha z lažmi. Z roko je še grozil dekletu, ki ga je prestrašeno pogledala, nato mu pa z nekoliko tresenjem in vendar odločnim glasom odgovoril: «Charles, zaman je, saj veš, da je vse res...»

MOSKVA, 29. — Moskovska Pravda piše, da so vode reke Moskva in Oka zelo onesnažene zaradi preliwa nečistih odpadnih voda, ki prihajajo iz številnih industrijskih podjetij. Onesnaženi so tudi nekateri pritoki Moskve.

Članek v Moskovskaji Pravdi je napisal inž. Dubnikov, ki je šef nadzornega urada na področju reke Moskve.

MESINA: hud požar tudi na področju Salice. Požararji se niso mogli gasiti. Po večerih urah napornega dela je sem ter tja še vedno čulo dim.

NEAPELJ: požar vzdolž železniške proge Neapelj - Torre Annunziata. Oblasti so začasno uklenile železniški promet. Zabeležili so tudi več drugih požarov okoli Torre Annunziata.

LECCE: hud požar je zajel potroče med vasčama San Fosca in San Cataldo. Zuhli so se razširili zaradi močnejšega vetra. Prebivalci so zapustili ogroženo področje. Gasilcem se je posrečilo, da so prečili upepeljitev nekaj vil.

WASHINGTON, 29. — Pred 105 leti je v nekem washingtonskem gledališču John Wilkes Booth ustrelil tedanjšega predsednika ZDA Abrahama Lincoln. V teh dneh so gledališče znova odprli, da bi v prireditvi «Luci in zvoki», prikazali ta atentat.

«Ford Theatre», tako je namreč gledališče ime, so po atentatu spremenili v muzej Lincolnovega spomina, sedaj so ga preuredili na tak način, da ga morejo uprizoriti novo predvzeti in s tem nuditi turistom novo atrakcijo. Na levi strani dvorane so namestili balkon, s katerega je predsednik Lincoln sledil 14. aprila leta 1865 Taylorjevi komediji «Naš ameriški bratranec». Na desni pa so zopet postavili kulise komedije na gledališki oder. Za predvzetje «Luci in zvoki» so v gledališču namestili 26 zvočnikov, ki so jih synchronizirali s 153 reflektorji. Igralec Lee Cobb s svojim glasom odziva Lincolnove besede, dva druga igralca pa poudarjata najbolj važne trenutke vstega večera. S tem želijo na novo prikazati dogodek, za katerega je producent Charles Guggenheim dejal, da je pomenil «koniec nekega življenja in začetek boja, ki se še vedno nadaljuje».

MNENJE AMERIŠKEGA STROKOVNJAKA FOSTERJA

Kitajska napreduje na raketnem področju

Smotrnost pekinških načrtov

NEW YORK, 29. — Po mnenju ameriškega znanstvenika Johna S. Fosterja ne namerava kitajska vlada izstreliti v krožni tir okoli zemlje umetnih satelitov z atomskimi ali jedrskimi naboji. Sum, da bi ljudska republika Kitajska ugotovila napravit ta korak, se je porodil tistega dne, ko so na Kitajskem prvič uspešno izvedli izstrelitev umetnega zemeljskega satelita.

John F. Foster je strokovnjak za vprašanja atomske in jedrske oborožitve pri Pentagonu. Znanstvenik je poročal o teh vprašanjih posebej komisiji ameriške zbornice. Njegovo mnenje je merodajno, saj je vodja oddelka za tehnične in znanstvene raziskave pri ministrstvu za obrambo ZDA.

Po Fosterjevem mnenju niso Kitajci s svojim letošnjim vesoljskim podvigom (26. aprila so izstrelili svoj prvi satelit, ki je tehtal 177

kg) hoteli doseči samo določen propagandistični uspeh. V resnici je bila njihova pobuda začetni del širšega in zahtevnejšega vesoljskega načrta. Ta načrt bo seveda služil tudi kitajskim vojaškim ciljem.

Foster je poročal o teh vprašanjih, ki so naslednji dan po izstrelitvi kitajskega umetnega satelita. Po njegovem mnenju niso Kitajci sledovali z izstrelitvijo ciljev, ki zadevajo namestitve na krožni tir okoli zemlje vojnih naprav. Cilj je bil nekoliko skromnejši, a zato tudi pomembnejši: gre predvsem za izgradnjo informacijskega in komunikacijskega vesoljskega sistema.

Po mnenju strokovnjakov Pentagona Kitajci izpopolnjujejo sedaj raketo s pogonsko silo kakih 680.000 konjskih moči, kar odgovarja zmogljivostim vesoljskih strojev ob začetku sovjetskih poskusov.

Američani menijo, da so Kitajci zelo zainteresirani za razvoj informacijskega in komunikacijskega sistema s sateliti sprito razsežnosti njihovega ozemlja. Istočasno pa poudarjajo, da bi jim bil tak satelitski sistem zelo koristen zaradi nadzorstva nad sovjetskimi oboroženimi silami vzdolž večstoletne komunistične meje z ZSSR. Kaj pa mislijo Kitajci o ameriških domnevah glede možnosti izbruha vojne s Sovjetsko zvezo, strokovnjak Foster ni povedal.

Izredno važna pa je Fosterjeva trditev, da Kitajska razpolaga danes s primerno tehnologijo za izstrelitev raket z medcelinskih domov. Res pa je, da Kitajci napredujejo precej počasi po tej poti. Zastanek in obnavljanje je treba verjetno pripisati visokim stroškom, ki jih ti poskusi terjajo.

«Mishin, je dejal Foster — da gredo Kitajci na področju raketnih gradenj po pravi poti, čeprav nekoliko počasneje, kot bi to storili mi. Ta ugotovitev pa ne zadeva jedrskega področja, kjer mislim, da so Kitajci napredovali zelo uspešno, tako kot druge velike države.

Obilica požarov v gozdovih na jugu Apeninskega polotoka

RIM, 29. — Po vsej Italiji, posebno v južnem delu polotoka je prišlo v zadnjih dneh do pogostejših požarov gozdov in grmičevja. V naslednjih odstavkih navajamo imena važnejših krajev, kjer so izbruhnili požari.

BRACCIANO PRI RIMU: požar je divjal na področju kakih 50 hektarov, ki je poraščeno z grmičevjem in oljkami. Škoda je precej velika. Požar so zadušili gasilci, karabinjerji in vojniki. Domnevajo, da je nastal na spontan način.

CHIETI: požar je skoraj popolnoma uničil večji predelek žita v snopih. Škoda je precejšnja.

LATINA: gasilci se borijo s plameni še več kot 15 ur na področju Circea. Precej hud veter je razpil žublie, ki so se razširili na področju na površni kakih 50 hektarov. Pri gašenju so sodelovali in še sodelujejo gasilci, karabinjerji in vojniki. Domnevajo, da je prvič nastopil v Latini, kjer niso razpolagali s predpisanimi avtocestami (te so namreč uporabljali pri gašenju požarov).

MESINA: hud požar tudi na področju Salice. Požararji se niso mogli gasiti. Po večerih urah napornega dela je sem ter tja še vedno čulo dim.

NEAPELJ: požar vzdolž železniške proge Neapelj - Torre Annunziata. Oblasti so začasno uklenile železniški promet. Zabeležili so tudi več drugih požarov okoli Torre Annunziata.

LECCE: hud požar je zajel potroče med vasčama San Fosca in San Cataldo. Zuhli so se razširili zaradi močnejšega vetra. Prebivalci so zapustili ogroženo področje. Gasilcem se je posrečilo, da so prečili upepeljitev nekaj vil.

WASHINGTON, 29. — Pred 105 leti je v nekem washingtonskem gledališču John Wilkes Booth ustrelil tedanjšega predsednika ZDA Abrahama Lincoln. V teh dneh so gledališče znova odprli, da bi v prireditvi «Luci in zvoki», prikazali ta atentat.

«Ford Theatre», tako je namreč gledališče ime, so po atentatu spremenili v muzej Lincolnovega spomina, sedaj so ga preuredili na tak način, da ga morejo uprizoriti novo predvzeti in s tem nuditi turistom novo atrakcijo. Na levi strani dvorane so namestili balkon, s katerega je predsednik Lincoln sledil 14. aprila leta 1865 Taylorjevi komediji «Naš ameriški bratranec». Na desni pa so zopet postavili kulise komedije na gledališki oder. Za predvzetje «Luci in zvoki» so v gledališču namestili 26 zvočnikov, ki so jih synchronizirali s 153 reflektorji. Igralec Lee Cobb s svojim glasom odziva Lincolnove besede, dva druga igralca pa poudarjata najbolj važne trenutke vstega večera. S tem želijo na novo prikazati dogodek, za katerega je producent Charles Guggenheim dejal, da je pomenil «koniec nekega življenja in začetek boja, ki se še vedno nadaljuje».

Skrivnosten zaklad na «Hrastovem otoku»

«Hrastov otok» je pust in skalnat otok, ki štrli iz Atlantskega oceana približno 60 kilometrov od glavnega mesta Škotske Halifaxa. Vendar ima sivi zapuščen otok tudi svoj poseben čar: na njem naj bi bil zakopan skrivnosten in bogat zaklad, ki naj bi ga bil skrnil na otok pred mnogimi stoletji morda kak katarski gusar.

«Zaklad Hrastovega otoka» čarobno privlačuje raziskovalce že dolgo let. Prvič so začeli razkopavati otok pred 175 leti še sami prebivalci, ki so pa kmalu opustili kopalnico, ker so se bali, da bi bil zaklad kot v pravljicah začaran in bi jim lahko prinesel nesrečo. Na otoku so se spet pojavili raziskovalci leta 1804, ko je morje napolnilo predor, ki naj bi povezoval zaklad, oziroma vodnjak, v katerem naj bi bil skrtil, z odprtim morjem. Ljudsko izročilo in nekateri zgodovinarji poročajo namreč, da je zaklad skrtil v posebni vdolbini, ki je zagrabena s kokosovimi pregradami. Predori povezu-

jejo vdolbino s čudnim približno 70 metrov globokim vodnjakom, ki je zares podoben skrivališču, in z odprtim morjem.

Zanimanje za zaklad je postalo spet živo ob koncu prejšnjega stoletja. Leta 1909 je za kopanje investiral nekaj denarja celo poznejši ameriški predsednik Franklin Roosevelt. Zdi se, da je bilo v zadnjih 175 letih investiranih nad milijon in pol dolarjev, kar znaša približno milijardo lir.

Zanimanje za zaklad, ker so razni raziskovalci od časa do časa našli tudi zanimive predmete, kot zlata verige, španski kovance, perament ali podobne manj vredne predmete. Odkrili so tudi, da so pregrade izdelane na tipično katarski način iz kokosovih debel. Govorijo se, da znaša vrednost zaklada približno 30 milijonov dolarjev. Precej različna pa so mnenja o «elastiku» tega fantomatičnega zaklada. Nekateri trdijo, da ga je skrnil kapitan Kidd, drugi so pre-

pričani, da je to naredil znani gusar William Morgan. Znanstveniki so bili pred časom prepričani, da je način zgraditve vodnjaka tipično vikinskega izvora. Po mnenju nekaterih pa naj bi bil to zaklad indijanskega plemena Inkas. V vodnjak naj bi ga bila pripeljala perujska ladja, ki ji je uspela uiti grabežljivim konkvistadorjem Francisca Pizarra še leta 1528.

Zadnjih pet let se za «zaklad Hrastovega otoka» zanima 25 ameriških in kanadskih industrijcev. Združili so se v družbo «Triton Alliance LTD» in so do sedaj potrošili približno 520 tisoč dolarjev za raziskovanje okrog stoletnega hrasta. Raziskovanju načeljuje industrijec David Tobias iz Montreala, v skupini pa je tudi bivši predsednik torontske borze George Jemison. Zdi se, da bodo v treh mesecih zaključili raziskovanje in bodo tako lahko točno vedeli, če zaklad res obstaja ali ne.

Škoda, potem «Hrastov otok» ne bo več tako skrivnosten...